

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Cestovní ruch

Tourism

Student: Eva Horská

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Václav Lednický, Csc.

Uherské Hradiště 2009

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Vliv kulturních událostí na rozvoj regionu Kyjov

The influence of cultural events on the region Kyjov development

Student: Eva Horská

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Václav Lednický, Csc.

Uherské Hradiště 2009

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu uvádím v přiloženém seznamu literatury. Přílohu č. 1 jsem použila z knihy, přílohu č. 2, danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

Uherské Hradiště 2009

Obsah:

1. Úvod	7
2. Metodika a cíl práce	8
2.1. Metodika zpracování	8
2.2. Cíle práce	10
3. Cestovní ruch.....	11
3.1. Definice cestovního ruchu.....	11
3.2. Typologie cestovního ruchu.....	17
3.3. Okolí systému cestovního ruchu	26
4. Kulturní předpoklady rozvoje cestovního ruchu.....	29
4.1. Kultura.....	29
4.2. Světové kulturní a přírodní dědictví.....	31
5. Kyjov a okolí.....	35
5.1. Charakteristika Kyjova a okolí.....	35
5.2. Historické památky v Kyjově.....	38
5.3. Historické památky na Kyjovsku	41
5.4. Osobnosti Kyjova a jeho regionu	42
6. Vinařství	44
6.1. Vinařská turistika	44
6.2. Moravské vinařské stezky	45
6.3. Kyjovská vinařská cyklostezka.....	46
6.4. Tradice vinobraní	46
7. Lidové tradice.....	48
7.1. Tradiční kulturní lidové události v Kyjově a okolí	48
7.2. Místní gastronomie.....	51

7.3. Kyjovský lidový kroj	52
8. SWOT analýza kulturních lidových událostí a rozvoje cr v Kyjově.....	55
8.1. SILNÉ STRÁNKY	55
8.2. SLABÉ STRÁNKY	55
8.3. PŘÍLEŽITOSTI.....	56
8.4. OHROŽENÍ	57
9. Závěr	58
Použitá literatura	60
Seznam zkratk a symbolů	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam obrázků	
Seznam příloh	
Příloha 1: Báseň - Kyjov	
Příloha 2: Kalkulace kroje	

1. Úvod

Téma mé bakalářské práce s problematikou cestovního ruchu jsem si vybrala především z důvodu, že velmi ráda cestuji. Při výběru jejího názvu jsem čerpala z oblasti mně nejvíce blízké. Tudíž jsem si vybrala region města Kyjova a jeho kulturu a lidové tradice. Na Kyjovsku mám svoje hluboké rodinné kořeny. Již moji pradědové zde „sékli“ obilí, pěstovali vinnou révu a koštovali víno a prabáby vázaly snopy ze slámy, malovaly kraslice, vyšívaly „košule“, „rajdily turečáky“ a zpívaly lidové písničky.

V téhle malebné krajině jsem se narodila a také i vyrůstala. I když teď bydlím zcela někde jinde, ale i tak je to místo, kam se pravidelně velmi ráda vracím. Když se v Kyjově kdykoliv objevím, připadá mi to jako bych spadla do zahřátých peřin u mojí babičky. Tohle město a jeho okolí je mi tak silně přirostlé k srdci, že bych zde chtěla určitě prožít velkou část zbytku svého života. Kdo někdy viděl nezaměnitelný ráz téhle nádherné krajiny, vinohrady, malované „búdy“ a sklípky, ten by mi zajisté dal za pravdu. V téhle krajině vládne pohoda, jsou zde dobří a milí lidé, krásné písničky, lidové tradice a dobré víno.

V úvodní části textu mé bakalářské práce jsem rozebrala vybrané kapitoly z cestovního ruchu. Dále jsme se zabývala kulturou a její funkcí v cestovním ruchu.

V závěru bych chtěla představit město Kyjov a jeho okolí, ale především se chci zaměřit na jeho tradiční kulturní lidové události a tradice, historické pamětihodnosti a možnosti společenského vyžití, které jsou nezbytným předpokladem rozvoje cestovního ruchu v této oblasti.

2. Metodika a cíl práce

Tato kapitola je věnovaná způsobu zpracování a cílům mé bakalářské práce.

2.1. Metodika zpracování

Prvním krokem před samotným začátkem zpracování mé bakalářské práce bylo získání potřebných údajů a informací. V textové části práce jsem čerpala poznatky z příslušné přiložené literatury.

V této bakalářské práci jsem se v teoretické části zabývala cestovním ruchem. Vybrala jsem si několik oblastí z cestovního ruchu a ty jsem zde pak postupně rozebrala. Nejprve jsem se dala do definování cestovního ruchu obecně a pak dále do cestovního ruchu, jako fenoménu cestování v dnešní době. Podrobně jsem popsala etapy vývoje cestovního ruchu. V dalších podkapitolách jsem rozčlenila typologii cestovního ruchu do forem a druhů a pak jsem ještě rozvedla okolí systému cestovního ruchu do několika typů prostředí.

V kapitole o kultuře jsem se zajímala o její vývoj a vliv v životě lidí a samozřejmě také tím, jaký má přínos pro cestovní ruch. Do této oblasti jsem ještě zařadila světové a kulturní dědictví a také samozřejmě menší rozbor o UNESCO.

Již má teoretická část pojednává o městě Kyjově a jeho okolí. Obsáhlou charakteristikou Kyjova a jeho okolí jsem začala tuhle kapitolu. Popsala jsem jeho historii a dále vypsala historické památky, které se ve městě nacházejí. K jednotlivým památkám jsem osobně pořídila a vložila fotky těchto objektů. V praktické části se ještě zmiňuji o památkách v blízkém okolí Kyjova a také o osobnostech, které z Kyjova pocházely nebo tady žily, jako např. Petr Bezruč, jenž napsal báseň o Kyjově, kterou jsem přepsala do přílohy.

Bezpodmínečně jsem chtěla napsat do své bakalářské práce o vinařství, jelikož moji příbuzní vlastní několik vinohradů v téhle oblasti, a tudíž je mi tenhle okruh docela blízký. V téhle kapitole jsem popsala Moravské vinařské cyklostezky a samozřejmě také Kyjovskou vinařskou cyklostezku. Kdysi mi dědeček vyprávěl o tradici vinobraní,

jak se zaráží hora a jak se víno pečlivě hlídá. Tak jsem se o tuhle zajímavost chtěla podělit a napsala jsem ji do práce.

Kapitola o lidových tradicích je vypracována podle mých poznatků, které jsem již několikrát zažila. Popsala jsem podrobně tyhle tradiční kulturní lidové události, které se střídají v průběhu celého roku, rok co rok již po dlouhou dobu.

Gastronomie, která je zažitá v téhle krajině, má bezpochyby vynikající kuchyní, kterou bych zařadila na přední místa v naší republice. Jelikož vím, co se tady vaří, tak nebyl problém se o místní kuchyni rozepsat.

V této kapitole jsem nemohla vynechat i podkapitolu věnovanou kyjovskému lidovému kroji. V naší rodině máme krojů několik, jelikož v kroji má rodina chodila již odnepaměti. V podkapitole o krojích jsem se zabývala původem a vývojem kroje, a poté i jednotlivými kroji. Nejprve jsem se zaměřila na ženský lidový kyjovský kroj, kde jsem popsala všechny jeho části, ze kterých se skládá. Následně jsem rozebrala části mužského lidového kyjovského kroje. Tuhle oblast jsem doplnila vlastními fotkami z národopisné slavnosti Slovácký rok, který se koná v srpnu v Kyjově jednou za čtyři roky. Poslední tato národopisná událost se konala v roce 2007.

V poslední části mé bakalářské práce jsem vypracovala SWOT analýzu, která mi pomůže vyhodnotit úroveň lidových kulturních tradic a událostí v Kyjově a také nejen jejich vliv na rozvoj cestovního ruchu v tomto městě. Na SWOT analýzu jsem získala informace od člena rady města a v městském informačním centru, které jsem využila při jejím závěrečném vyhodnocení.

2.2. Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je podrobněji rozvést vybrané kapitoly z cestovního ruchu a dále pak úlohu kultury v cestovním ruchu. V praktické části této bakalářské práci jsem se zaměřila na město Kyjov a jeho okolí a kulturu. Svou pozornost věnovanou městu Kyjov mohu zdůvodnit velkou úlohou této lokality v oblasti rozvoje lidové tvořivosti, folkloru i v novém pochopení úlohy lidových tradic. Pomocí SWOT analýzy zjistím na jaké úrovni se vyskytují tyto kulturní lidové tradice, kultura a také jaký vliv mají na rozvoj cestovního ruchu v tomto městě.

3. Cestovní ruch

3.1. Definice cestovního ruchu

Cestovním ruchem se rozumí soubor činností, který je zaměřený na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem poznání, zotavení, společenského kontaktu, sportovního a kulturního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest. Mimo rámec lze uspokojit značnou část těchto potřeb cestovního ruchu, ale právě účast na cestovním ruchu představuje vyšší stupeň jejich uspokojení.

Potřeby účastníků jsou uspokojovány u cestovního ruchu jednak volnými statky, jimiž rozumíme působením vlastností rekreačního prostoru (vliv moře, sluneční svit, klid, čistý vzduch atd.), jednak také statky hmotnými (zbožím) a užitnými efekty nehmotného charakteru (službami), jak uvádí ORIEŠKA [3].

3.1.1. Cestovní ruch jako fenomén cestování

Cestovní ruch je významný společensko-ekonomický fenoménem dnešní doby. Cestování doprovází člověka už z dávných dob, jelikož poznávat nová místa a pohybovat se v prostoru je spojeno s lidskou přirozeností. Nelze se proto divit, že touha a často posedlost objevovat nové vedla člověka k různým cestám. K opuštění svého domova a k překonání dosti značných vzdáleností, někdy i případného nebezpečí. Charakter cestování se neustále mění, neboť v minulosti cestovali lidé především za obchodem nebo nalézt lepší podmínky pro svůj život i svou rodinu. Jsou nám známe i takové případy, kdy řada cestovatelů, především těch movitějších, se vydávala na badatelské cesty, za studiem nebo odpočinkem. Důležité je ale zdůraznit, že cestování v dřívějších dobách nemělo tak příznivé podmínky jako dnes. Nynější cestovní ruch je již velmi vzdálen svým původním kořenům, jelikož je typický svou masovostí a různorodostí svých podob. Především ekonomické prostředí a příjmy aktivního obyvatelstva ovlivňují cestovní ruch a tím určují jeho rozvoj. Z tohoto hlediska je tudíž cestovní ruch nedílnou součástí ekonomiky státu a proto jeho vývoj i předpoklady rozvoje jsou konkrétní situací a trendy národního hospodářství logicky

ovlivňovány. V cestovním ruchu je spousta služeb, které uspokojují potřeby zákazníků jako třeba ubytování, stravování, doprava, průvodcovská služba a různé atraktivity. Zprostředkovatelem nebo organizátory mohou být cestovní kanceláře, cestovní agentury, turistické informační centra a další podnikatelé, kteří z cestovního ruchu různě profitují.

3.1.2. Počátky a rozvoj

Cestovní ruch má ve světě dlouhodobou historii. Jeho počátky jsou spojeny s historií naší civilizace. Jeho úroveň se postupně zvyšovala v souvislosti s novodobými objevy a vynálezy od výprav po souši, později po vodě a také i vzduchem, až po výpravy do vesmíru. Mnoho autorů se shoduje v tom, že za počátky cestovního ruchu je možné považovat cesty šlechticů a tovaryšů za účelem získávání zkušeností v 17. a 18. století. V tomto období se objevovaly i zmínky o prvních předchůdcích dnešních turistických průvodců. Jejich úlohou bylo chránit cestovatele před nástrahami, které by je při cestách mohly potkat a také jim měly pomoci získat znalosti a poznatky o ubytování, zemi a národních zvycích. Trend spojený s cestováním s obchodními a vojenskými zájmy trval v podstatě až do 19. století. Rozvoj cestovního ruchu byl a stále i je spojený s rozvojem průmyslu a hlavně dopravy. Šlo nejprve o využívání páry, převratem byl však benzínový motor z konce 19. století, se kterým byl spojený následný rozvoj dopravní sítě, který se sebou přinášel mohutný rozmach ubytovacích a stravovacích zařízení.

Nejznámějším průkopníkem cestovního ruchu a zároveň i zakladatelem moderního cestovního ruchu byl Angličan Thomas Cook, kdy jeho výlety do přírody můžeme považovat za první zájezdy, tak jak jsou chápány v dnešní době. Období prudkého rozvoje cestovního ruchu bylo v 19. a 20. století, kdy vznikaly první sdružení ze účelem přístupu do přírody. Prvními členy těchto spolků byli šlechticové a bohatí vlastníci pozemků.

3.1.3. Cestovní ruch současnosti

V dnešní době cestovní ruch představuje směs činností, z nichž jich charakter osobních služeb má většina. Největší pohyb lidské populace představuje každoročně

za poznáváním, rekreací a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené. Je součástí spotřeby, obyvatel a způsobu života zejména ekonomicky vyspělých zemí. Ke třem největším exportním odvětvím ve světovém měřítku patří vedle obchodu s ropou a automobilovým průmyslem, jak uvádí HESKOVÁ [1].

Začátek rozvoje moderního cestovního ruchu je obvykle datován od druhé poloviny 19. století a počátkem 20. století, kdy se začal formovat ve vyspělejších zemích jako odvětví společenské činnosti. A tak se původně nesmělý turismus pozvolna přetvářel na ekonomický a sociální jev dnešní doby. U dnešního cestování je zhodnoceno především nekonečné spektrum faktorů, jimiž cestovní ruch působí na ekonomický růst existujících oblastí účelným používáním různých přírodních krás, kulturních a historických památek, sportovních, kulturních i náboženských událostí, akcí a zajímavostí. Nepřehlédnutelný je i vliv cestovního ruchu, který vede k rozšíření rozhledu, psychické a i fyzické regeneraci účastníků na cestovním ruchu. Cestovní ruch je také významná podnikatelská oblast, která zasahuje do rozsáhlého spektra hospodářských aktivit a tím vytváří široký prostor pro podnikatelský rozvoj. K uplatnění velkých, ale i středních a malých firem dochází v rámci cestovního ruchu a tudíž můžeme hovořit o multiplicitě a průřezovém charakteru cestovního ruchu. I když postupující globalizace ve světě zasáhla i cestovní ruch, je i přesto tento směr podnikání dosud zřetelnou doménou v řadách služeb malého i středního podnikání. V těchto podnicích se kladně uplatňují především inovace, schopnost přizpůsobení a dravost, přestože mají firmy velmi často minimální finanční, lidské a vědomostní zdroje. Cestovní ruch je v těsné souvislosti závislý na podmínkách vnějšího prostředí, jelikož právě to výrazně ovlivňuje jeho formy, strukturu a rozvoj. Je potřeba si uvědomit, že toto odvětví není spásonosné v řadě států a i regionů, jelikož jeho služby se mohou úspěšně rozvíjet jedině v kladných podmínkách celého rozvoje národního hospodářství.

V cestovním ruchu najdeme i stinné stránky, proto je důležité si pořádně promyslet strategie, kterými se regiony nebo státy budou řídit při plánování využití cestovního ruchu.

3.1.4. Základní tendence cestovního ruchu po II. světové válce

Směry rozvoje cestovního ruchu výrazně ovlivnily důsledky 2. světové války. Rozdělení světa na dvě společenské soustavy patří mezi nejvýznamnější faktory, které

se i v rozvoji cestovního ruchu projevily. Prudký růst ve všech druzích i formách je jeho významným znakem novodobého cestovního ruchu, jak uvádí HESKOVÁ [1].

Po 2. světové válce se hranice České republiky směrem na západ uzavřely, což vedlo především k posílení domácího cestovního ruchu. V 50. letech začíná éra chataření a chalupaření u nás, kdy obyvatelé měst opouštějí na víkend své byty a odjíždějí se rekreovat na venkov.

Dalším fenoménem tohoto období byly typu závodní rekreace či rekreace ROH (Revoluční odborové hnutí), organizované hromadné zájezdy, jak uvádí VYSTOUPIL, ŠAUER [4].

Jelikož se cestovní ruch rozvíjel v každé zemi vlivem svých místních podmínek jinak, i tak lze v jeho poválečném vývoji zaregistrovat řadu stejných rysů, ke kterým patří:

- Cestovní ruch postupně vzrostl a získal si vyšší postavení a význam v životě lidí. Stal se také nenahraditelnou složkou jejich potřeb a začaly se na něm podílet všechny vrstvy obyvatelstva.
- S rozrůstajícím se volným časem ho začali lidé využívat k trávení dovolených u nás, ale i v cizině, v sezóně nebo i o víkendech.
- Zájem na cestovním ruchu si lidé stále rozkládají do více období v celém roce a vzrůstající volná doba má za výsledek tvorbu mnoha kratších souvislých období dovolené.
- Dochází k rozvoji dopravní infrastruktury, která sebou přináší dobrou dostupnost do různých území cestovního ruchu. Budují se nová ubytovací a stravovací zařízení, ale také lázeňská, relaxační, sportovní, kulturní a společensko-zábavní centra, která mají hlavní náplň v první řadě zajišťovat celkové uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu. Vznikají střediska, které mají vysoký stupeň vybavenosti.
- Cestovní ruch se stále více člení do různorodých forem, které odpovídají rozmanitým motivům potřeb, tudíž vedou lidi k účasti na něm.
- Významně se rozrostlo teritoriální rozložení cestovního ruchu. Jde tu především o rozvoj dopravy a to letecké, která zpřístupnila teoreticky a i prakticky celé území naší planety.

- Jelikož se začala do popředí dostávat materiálně-technická základna, tak hned začala usměrňovat, aby nedošlo k narušení, ale k zachování přírodního a rekreačního potenciálu do budoucna.
- Začínají se prosazovat šetrnější typy cestovního ruchu vzhledem k ochraně přírody.
- Pro podporu cestovního ruchu začali zasahovat různé správy, samostatné instituce a orgány do jeho rozvoje v jednotlivých krajích.
- Řada nových a rozvojových států vstoupila na mezinárodní trh cestovního ruchu.
- Cestovní ruch se přidal k hlavním složkám v ekonomice, které vytváří hrubý domácí produkt a stal se také významným zaměstnavatelem lidí.
- Dochází k rozvoji stylu pro školení pracovníků pro dané oblasti v cestovním ruchu.
- Jelikož tento rostoucí vývoj neustále vyžaduje stále více informací a tak vznikají nové informační technologie a výpočetní technika.
- V cestovním ruchu může docházet k procesu, ve kterém se vzájemně převezmou nebo splynou rozdílné kultury v celek, tudíž to může poznamenat způsob života obyvatelstva a jeho hodnot, které mohou být poznamenány silným působením nadnárodních vlivů.
- Cestovní ruch se začíná prolínat do sfér politiky, našeho hospodářství a celkové společnosti.
- V různých turistických destinacích vznikají nová střediska cestovního ruchu, ale jelikož se zde uplatňují standardní typy, tak přichází často k tomu, že si jsou střediska docela podobná nebo můžou být na maličkosti téměř stejná.

3.1.5. Rozvoj cestovního ruchu po roce 1989

Po tomto roce nastaly mnohé a výrazné změny v cestovním ruchu, jelikož padl socialistický politický režim. Hranice celého světa se otevřely občanům naší země, ale i občanům z ostatních států v Evropě. Od této doby byla zrušena vízová povinnost a také bezvízový styk byl uzavřen. Do České republiky začali přijíždět turisté ze zahraničí a Češi začali mnohem více vyjíždět ven do ostatních států. Česká republika nicméně dlouhodobě měla aktivní výsledky cestovního ruchu ze zahraničí.

Další změnou bylo převedení majetku z vlastnictví státu do vlastnictví osob, kterým majetek patřil. Dále pak došlo ke zmírnění různých omezení na trhu, které směřovaly k novému zakládání soukromých zařízení účinkujících v oblasti cestovního ruchu. Stále rostlo množství ubytovacích zařízení a cestovních agentur a cestovních kanceláří. S tímto vysokým nárůstem uvedených zařízení ovšem rovnoměrně nerostla kvalita poskytovaných služeb, to také vyvolalo jen prozatímní růst návštěvníků ze zahraničí.

Redukci počtu soukromých poskytovatelů služeb cestovního ruchu postupem zákonitě vyvolaly náročnější požadavky zákazníka a rostoucí konkurence i ze zahraničí. A ti, co se udrželi na trhu, byli donuceni zvýšit na úroveň odpovídající zahraničnímu standardu kvalitu svých služeb, jak uvádí VYSTOUPIL, ŠAUER [4].

3.1.6. Postavení cestovního ruchu v životě lidí

Cestovní ruch je důležitým okruhem nejen v podnikání a v příležitosti zaměstnání, ale také tvoří významnou cestu pro uspokojování potřeb lidí a je velmi podstatnou a neustále se rozvíjející oblastí jejich potřeby. Tato pozice cestovního ruchu je dána funkcemi a postaveními, které naplňuje v životě lidí. Patří zde:

- **Rozvoj osobnosti člověka**, při které důležitou roli sehrává převážně poznávání ostatních kultur, jiných míst, ostatních historických událostí a mít šanci pozvednou na vyšší úroveň své vzdělání.
- **Zdravotní funkce**, u nichž cestovní ruch v podobách zdravotních, lázeňských pobytů nebo systému wellness může účinkovat na lidský organismus jako jisté preventivní léčebné prostředky. Dále může působit na doléčování a jako prostředek odškodnění negativního vlivu dopadu v místech bydliště nebo na pracovištích, kde se neustále zhoršuje životní prostředí.
- **Reprodukce pracovních sil**, při kterých se dá uplatnit rekreačně zdravotní funkce cestovního ruchu, které mohou pomáhat nejen odpočinku, ale i vývoji fyzických a duševních sil lidí.

- **Vliv na utváření životního stylu**, zde může cestovní ruch zásadným způsobem pozměňovat vztahy lidí k hlavním mravním a duchovním hodnotám, jelikož může mít velký vliv na šíření vzdělanosti, poznání a na kulturu celého národa.
- **Funkce uskutečňovatele volného času**, jelikož právě volný čas lidí ve všech svých podobách je základní podmínkou rozkvětu cestovního ruchu i přesto, že v této situaci musí neustále zápolit s různými zájmy lidí a s odlišnými podoby naplňování volných dnů.

Nutně bychom si ale měli uvědomit, že cestovní ruch ovlivňuje člověka i působením státu, který by mohl být jeho cílovým místem, protože jeho přitažlivost není vydedukována od pozoruhodností jeho turistických center i dílčích regionů, ale je právě pro návštěvníky pozoruhodný jako celek. Tohle vše je to dáno např. rozdílným stylem života a kulturou místních obyvatel, jejich tradicemi a zvyklostmi.

3.2. Typologie cestovního ruchu

Jen ve všeobecné rovině specifikovat cestovní ruch by bylo nedostačující z důvodů, že se projevuje v každodenní praxi v různých formách a druzích, které se neustále obohacují a vyvíjejí v závislosti na technicko-technologických možnostech nabídky a poptávce účastníků cestovního ruchu. Různorodost potvrzuje jejich charakteristika i označení druhů a forem cestovního ruchu, jak uvádí HESKOVÁ [1].

3.2.1. Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu se rozčleňují do skupin, podle zájmů a motivací jejich účastníků a pro účel jejich cest, na které se vydávají ze svého bydliště. A to na:

- **Rekreační cestovní ruch** je nejrozšířenější typ cestovního ruchu. Je realizován většinou ve vhodném rekreačním prostředí, kdy jsou jeho příznivé účinky využity v zájmu obnovení duševních a fyzických sil člověka. Tento druh cestovního ruchu neznamena jen pasivní odpočinek, ale je také spojen s různými aktivitami v přírodním prostředí. V této době má čím dál tím větší význam,

jelikož se v místě našich bydlišť stále zhoršuje životní prostředí. Určitým specifickým typem je chataření a chalupaření, kde se dá využívat spousta aktivit.

- **Tématický cestovní ruch** je součástí rekreačního cestovního ruchu. Je zaměřený na poskytnutí a uspokojení rekreačních specifických a odborných potřeb. Jeho formy jsou organizované nebo individuální. Tématický cestovní ruch je podřízený specifickým potřebám a zájmům návštěvníků, jako jsou sakrální stavby, technické památky a zajímavosti, rekreační a zábavní atrakce pro děti i dospělé. Tento druh cestovního ruchu hlavně umožňuje prožití komplexního zážitku v relativně krátké době.
- **Kulturně poznávací cestovní ruch** je zaměřený hlavně na poznávání historie, kultury a jejího dědictví, tradic a zvyků místních nebo i jiných národů. Tento druh cestovního ruchu je velice různorodý, jelikož má i výchovný podtext a přispívá ke zlepšení kulturně společenského přehledu a zvyšuje tím odbornou úroveň obyvatelstva. Má spoustu stupňů a forem intenzity. Kulturně poznávací ruch má v praxi podobu návštěv galerií, muzeí, kulturních pamětihodností, výstav, divadelních a hudebních představení, archeologických nalezišť, náboženských a společenských akcí. Oblíbenou formou kulturně poznávacího cestovního ruchu je i studium v zahraničí, různé stáže i letní univerzitní kurzy.
- **Cestovní ruch s náboženskou orientací** je nedílnou součástí kulturně poznávacího cestovního ruchu, která je spjata s tradicemi náboženství celého světa. Hlavním motivem jsou návštěvy církevních památek a událostí s duchovní tematikou, poutních nebo posvátných míst. Je to tedy využití těchto míst pro uspokojení potřeb specifickým návštěvníkům. Poutním místem je např. město, osada, obec nebo krajinný prvek. Tento druh cestovního ruchu nevyžaduje nějak speciální a vysoké požadavky na služby s nimž spojené.
- **Sportovní cestovní ruch** je ve většině případech vykonáván v ideálním přírodním prostředí s aktivním přístupem a jistou fyzickou zdatností. Tento druh cestovního ruchu obsahuje sportovní a pohybové aktivity, které působí na lidský organizmus nejen fyzicky, ale zvyšuje i rozvoj morálních vlastností, jako jsou odvaha, vytrvalost a kolektivnost. Jde zde převážně o turistiku horskou, pěší nebo vodní a o cykloturistiku nebo motoristiku, při které je využíváno kempů a karavanů. Sportovní cestovní ruch se provozuje po celý rok. V létě je spojen s koupáním a plaváním v bazénech, v mořích nebo ve volné přírodě, s hraním

tenisu, golfu a různých míčových her. V zimním období je zastoupen především sjezdovým lyžováním, jízdou na běžkách, snowboardíngem, sáňkováním nebo bruslením. Sport má nejen aktivní podobu, ale u většiny náročnějších sportů je upřednostňována pasivní podoba sledováním.

- **Dobrodružný cestovní ruch** je součástí sportovního cestovního ruchu jako výsledek touhy po objevování, po neznámém s cílem zažít nějaké dobrodružství s jistou mírou kontrolovaného rizika. Jde o touhu člověka změnit každodenní způsob života na alternativní způsob života vykonáváním rozličných aktivit alespoň na krátký čas, např. zdolávání vysoko položených míst, noční putování, cestování do odlehlých končin světa, pěstování extrémních, tzv. adrenalinových sportů, např. kaňoning, bungee jumping, rafting, jak uvádí HESKOVÁ [1].
- **Kongresový cestovní ruch** zahrnuje veškerou účast na kongresech, konferencích, různých seminářích, sympoziích, veletrhů a výstav. Je to druh cestovního ruchu spojený s cestováním a pobytem v kongresových místech, které jsou mířené k výměně informací, zkušeností a poznatků z vědeckých a odborných oborů na národní či mezinárodní úrovni. Součástí kongresového cestovního ruchu je poskytování služeb s doprovodným před a po kongresovým charakterem s využitím volného času účastníků. Od dalších cestovních ruchů je odlišován tím, že je koncentrován do větších měst. Při něm taky nezáleží, jestli je zrovna sezóna nebo mimo sezóna. Tento cestovní ruch přináší do státního rozpočtu více financí, při větším počtu zahraničních účastníků. Je také spojen se služebními cestami, které se uskutečňují se záměrem získat nové obchodní kontakty v průběhu jednání.
- **Lázeňský cestovní ruch** je druh cestovního ruchu, kdy účast na něm je charakteristická pobytem v lázních, za účelem zregenerovat se pod odborným zdravotním dohledem. Pro jeho rozvoj je zapotřebí, aby se na místě provozu tohoto cestovního ruchu nalézaly přírodní léčivé prameny, bahno, plyny a nebo správné klimatické podmínky. Tyto léčebné předpoklady jsou doplňovány různými dietami, léčbami nebo rehabilitacemi. V dnešní době jsou moderním trendem kondiční a preventivně-zdravotní programy a pobyty v lázních.
- **Zdravotní cestovní ruch** se stal reakcí na uvědomění si lidí, že jejich životní styl se ubírá rychlým životním tempem a nesprávným životním stylem. Na tento

cestovní ruch má i vliv rostoucí vrstvy manažerů, kteří hledají rychlou regeneraci a zotavení při svém pracovním nasazení.

Zdravotní cestovní ruch je forma cestovního ruchu směřující především do rekreačních center nebo lázní, u níž je zlepšování zdravotního stavu návštěvníků hlavní motivací účasti. Nejčastěji pomocí kombinace zdravotních služeb a zdravotní terapie, změny životosprávy, pobytu v prostředí s léčebnými účinky (podnebí, moře, koupele, léčivé prameny aj.), tělesného cvičení, relaxačních programů, diety aj., jak uvádí PÁSKOVÁ, ZELENKA [2].

- **Stimulační cestovní ruch** je druh cestovního ruchu, který pojmenovává cestování, které má za cíl podněcování zaměstnanců k vyšší motivaci v pracovních výkonech. Tento cestovní ruch je takovou odměnou, za dobře a kvalitně odvedenou práci pro zaměstnance různých firem. Slouží též k posílení kolektivu a zdokonaluje pracovní vztahy, svým způsobem i vychovává, snaží se podnítit zaměstnance o zájem obchodních úspěchů podniku a zvýšit ekonomické výsledky. Stimulační cestovní ruch potřebuje perfektní uspořádání a obsahovou náročnost vytvořených programů, jehož prvkem je i speciálně zaměřený pracovní program.

3.2.2. Formy cestovního ruchu

Bližší určit podstatu cestovního ruchu z hlediska potřeb a cílů jeho účastníků umožňují formy cestovního ruchu. Připravit produkt a nabízet ho na trhu cílové skupině účastníků cestovního ruchu lépe dovoluje toto poznání. Více klasifikačních kritérií využívá typologie forem cestovního ruchu, jak uvádí HESKOVÁ [1].

- a) **Z geografického hlediska** se to týká domácího, zahraničního a mezinárodního cestovního ruchu.
 - **Domácí cestovní ruch** – jde o pobyt a cestování domácích obyvatel po vlastní zemi. V zemích, které jsou hodně hospodářsky vyspělé, se stal domácí cestovní ruch podstatou pro rozvíjení se zahraničního cestovního ruchu.

- **Zahraníční cestovní ruch** – je spojený s pobytem a cestováním místního obyvatelstva po zahraničí. Tato forma cestovního ruchu se rozlišuje na aktivní a pasivní cestovní ruch.
- **Mezinárodní cestovní ruch** – je z hlediska území realizace cestovního ruchu nejširším pojmem. Bez konkrétního teritoriálního určení zahrnuje pobyty účastníků cestovního ruchu mezi státy. Jde tedy o zahraniční cestovní ruch více regionů či států. Ještě dva typy cestovního ruchu se vztahují k pojmu mezinárodní cestovní ruch a to: cestovní ruch světa a cestovní ruch světový, jak uvádí MALÁ a kol. [5].
- **Vnitřní cestovní ruch** – tvoří ho aktivní zahraniční a domácí cestovní ruch. Sem patří i národní a regionální cestovní ruch.

b) Podle počtu účastníků

- **Individuální cestovní ruch** – jde o cesty rodin nebo jednotlivců (malých skupin) samostatně cestujících, nikoli v rámci organizované skupiny. Tyto zájezdy a jejich jednotlivé služby buď mohou být tímto subjektem částečně nebo zcela zajištěny (organizovaný CR – ubytování, letenky, celý zájezd apod.) nebo nejsou zajištěné některým ze subjektů cestovního ruchu (neorganizovaný CR), jak uvádí PÁSKOVÁ, ZELENKA [2].
- **Skupinový cestovní ruch** – zahrnuje cestování organizovaných skupin, které využívají skupinové slevy při různých vstupech, ubytování nebo dopravě. Jde zde o organizovaný i neorganizovaný cestovní ruch.
- **Masový cestovní ruch** – označuje cestování velkých skupin návštěvníků. Pro tento cestovní ruch je charakteristická vysoká koncentrace turistů v některých destinacích.
- **Ekologický cestovní ruch** – tvoří ho cesty nejen návštěvníků, kteří se ztotožňují s přírodou a chtějí ji chránit, ale i různí podnikatelé. Podnikatelé působí na ovlivňování přírodního prostředí tím, že poskytují nabídku aktivit, které jsou ekologicky úsporné.

c) Podle způsobu organizování

- **Individuální cestovní ruch** – tento typ cestování si organizuje až 80% turistů. Podrobnější popis tohoto cestovního ruchu je uveden výše.
- **Organizovaný cestovní ruch** – jde o cestování a služby, které realizují profesionální organizátoři, cestovní kanceláře a ostatní organizace. Je realizován především hromadně. Jeho součástí je klubový cestovní ruch, kdy jde o formu cestovního ruchu. Účastníci cestovního ruchu ve svém volném čase využívají klubových zařízení s širokou škálou nabídky různorodých služeb, např. animační služby.

d) Podle věku účastníků

- **Cestovní ruch dětí** – jedná se o formu cestovního ruchu, která je určena dětem do 15 let. Jde o účast na organizovaných pobytech, táborech, školních výletech bez účasti rodičů, ale s jejich souhlasem.
- **Cestovní ruch mládeže** – zahrnuje cestování mládeže ve věku od 15 do 25 let. Účast na tomto cestovním ruchu je ovlivňována sociálně-ekonomickými poměry a fondem volného času mládeže. Zde již nejde o to, že mládež jezdí na dovolenou nebo prázdniny s rodiči, ale samozřejmě také ještě ne se svými rodinami.
- **Rodinný cestovní ruch** – jde o cestování rodiny, kdy jde o manželský pár s dětmi. Je označována spíše jako rodinná rekreace. Součástí tohoto cestovního ruchu je trávení volného času mimo místo trvalého bydliště.
- **Seniorský cestovní ruch** – tvoří ho cestování seniorů s dostatkem volného času a s dostatečnými ekonomickými zdroji. Jelikož jsou senioři již méně pohybliví, tak ve většině případů vyžadují osobní formu nabídky. Ideálními jsou balíčky služeb. Senioři upřednostňují určité formy dovolené, např. lázeňské a zdravotní pobyty, poznávací zájezdy ale i dlouhodobější pobyty v odlišných zemích.

e) Z hlediska délky účasti

- **Krátkodobý cestovní ruch** – tento typ cestovního ruchu nepřesahuje tři až čtyři přenocování. Jde o odpočinku, relaxování, poznávání kultury

a zábavy nebo sportovního vyžití. Trendem dnešní doby jsou prodloužené víkendy.

- **Dlouhodobý cestovní ruch** – je specifikovaný délkou trvání, kdy minimální počet přenocování je tři až pět. V každých zemích je dán počet přenocování odlišně.
- **Výletní cestovní ruch** – jde o pobyt mimo místo trvalého bydliště v době kratší než jeden den a bez přenocování. Tento cestovní ruch má různou motivaci s různými dopravními prostředky, které mohou být auto, kolo, vlak, loď nebo autobus.

f) **Podle převažujícího místa pobytu**

- **Městský cestovní ruch** – jde o druh cestovního ruchu, jehož účastníci jsou motivováni návštěvou měst a jejich služeb a atraktivit (kulturní a historické atraktivity, obchodní cesty, nakupování, aj.). Městský cestovní ruch je často koncentrován okolo známých památek a motivován, jak uvádí PÁSKOVÁ, ZELENKA [2].
- **Příměstský cestovní ruch** – se rozvíjí v sídelních aglomeracích a nezastavěných územích měst, ve kterých se nacházejí pro jeho rozvoj vhodné podmínky. Realizuje se nejčastěji přes víkend, obvykle krátkodobě (1 až 2 dny), v relativně krátké pracovní dostupnosti. Za alternativu se označuje příměstská rekreace tzv. druhého bydlení zejména tehdy, když jde o místa krátkodobě i v pracovních dnech využívaná, jak uvádí HESKOVÁ [1].
- **Venkovský cestovní ruch** – zahrnuje soubor činností souvisejících s cestováním a pobytem lidí na venkově. Jde o spíše vícedenní pobyt s rekreačními aktivitami, jako jsou vyjížďky na kole nebo na koni, konzumace podomácku vyrobených potravin, péče a pozorování domácích zvířat, aj.. Ve srovnání s městy je na venkově kvalitnější životní prostředí, čistší ovzduší a méně hluku. Jeho součástí je agroturistika.
- **Ekoagroturistika** – jde o pobyt na ekologicky hospodařících rodinných farmách. Při tomto typu cestovního ruchu účastníci konzumují alternativně pěstované potraviny ze zdrojů farmy, pracují na farmě

a využívají životu nezávadného prostředí. Produkty ekologických zemědělských farem jsou pečlivě kontrolovány, aby splňovaly mezinárodní standardy. Po splnění všech požadavků mohou být jejich produkty označovány známkou „bio“.

- **Horský a vysokohorský cestovní ruch** – jde o pobyt v horských a vysokohorských střediscích. Turisté se účastní horolezectví, pěší a vysokohorské turistice, v zimě lyžování, snowboardingu a sáňkování. Určitá část ubytovacích zařízení se nachází v těžce dostupném terénu. U tohoto typu cestovního ruchu se využívá služeb horských vůdců nebo průvodců.
- **Přímořský cestovní ruch** – jedná se o pobyt v přímořských letoviscích, ve kterých si turisté užívají moře, koupání, slunění, vodní sporty a večer zábavu, tanec, hudbu a příjemné posezení v restauracích a barech na pláži.

g) Podle ročního období

- **Sezónní** – jde o návštěvu určité destinace v létě nebo v zimě. Cena služeb je sezónou výrazně ovlivňována.
- **Mimosezónní** – jde o část roku, kdy do určité destinace cestuje minimální množství návštěvníků
- **Celoroční** – je to typ cestovního ruchu, který probíhá celý rok.

h) Podle použitého dopravního prostředku

- **Motorizovaný cestovní ruch** – je v souvislosti s využíváním dopravních motorových prostředků, kterými jsou auta, motocykly a autobusy. V praxi se využívá i termín mototuristika. Součástí tohoto cestovního ruchu je i karavanning, který vyřešil pro menší skupiny nebo rodiny dopravní i ubytovací služby zároveň.
- **Železniční cestovní ruch** – označuje cestování po železnici, v normálních, lůžkových nebo lehátkových vagonech. Další službou je stravování v jídelních vagonech. Tento typ cestovního ruchu je obvykle organizovaný cestovní kanceláří železniční společnosti.
- **Letecký cestovní ruch** – jde o formu cestovního ruchu, která je zabezpečována leteckou společností nebo cestovní kanceláří leteckého

doprovodce. Letecká doprava je nejrychlejším způsobem přepravy. V letadlech jsou poskytovány služby na pravidelných i nepravidelných linkách. Patří zde i vyhlídkové lety menšími letadly.

- **Lodní cestovní ruch** – jde o pobyt na lodi nebo na jachtě na řekách, jezerech nebo mořích. Dále se mohou plavby rozlišovat na léčebné, na odpočinkové, školní plavby se získáním zručnosti, krátké nebo vícedenní.

i) Z hlediska dynamiky

- **Pobyťový cestovní ruch** – hlavní součástí tvoří pobyt na jednom místě více dní. Náplň programu v místě pobytu může být doplněna o exkurze a výlety.
- **Putovní cestovní ruch** – jde o cestování po dané trase s vypracovaným programem. Většinou ho absolvují organizované skupiny.

j) Ze sociologického hlediska

- **Sociální cestovní ruch** – (označovaný jako vázaný cestovní ruch v našich podmínkách dříve), kde část s účastí na cestovním ruchu spojených nákladů je uhrazována za příspěvní nějaké instituce či organizace. Tento charakter má v našich podmínkách například: podniková rekreace, odborářská rekreace, dětské tábory, některé lázeňské pobyty a řada dalších. Zařadit sem lze i incentivní cestovní ruch z hlediska úhrady nákladů v jistém smyslu, jak uvádí MALÁ a kol. [5].
- **Návštěva příbuzných a známých** – se realizují z různých důvodů, jak u nás tak v zahraničí. Návštěvami se upevňují rodinné vztahy. Setkání se koná i při různých příležitostech (oslavy, výročí, pohřby, promoce a svatby).
- **Etnický cestovní ruch** – jedná se o cestování s motivem návštěvy své rodné vlasti a nebo se jedná o návštěvy, při kterých se sleduje způsob života a zvyky zajímavých národností.

3.3. Okolí systému cestovního ruchu

Jako otevřeného systému zdůrazňuje charakteristika cestovního ruchu význam vlivu okolí (vnějšího prostředí) na jeho vývoj a strukturu. Politické, ekonomické, ekologické, sociální a technicko-technologické prostředí nemá k cestovnímu ruchu výlučný vztah, ale cestovní ruch ovlivňuje více nebo méně. I zpětná vazba je zároveň aktuální, tj. vliv cestovního ruchu na jeho okolí. Síla této vazby obvykle závisí na stupni kooperace všech zainteresovaných na rozvoji cestovního ruchu, jak uvádí HESKOVÁ [1].

3.3.1. Ekonomické prostředí

Má na rozvoj cestovního ruchu dost významný vliv. Jde o kladné i záporné dopady ekonomického růstu, inflace, nezaměstnanosti, úrokové míry a stability měny. Nejdůležitější rozhodnutí má ekonomický růst, jelikož se projevuje v růstu HDP. Pokud se zvyšuje HDP, tak to ovlivňuje objem investic a výdajů na cestovní ruch. Když výdaje na cestovní ruch mají rychlejší růst než HDP, tak to má pozitivní vliv na tyto činitele. Při krizi a hospodářském poklesu to má obrácený dopad.

3.3.2. Politické prostředí

V tomto druhu prostředí záleží, zda v daných zemích vládou mírové poměry a tak to má důsledky na cestovní ruch. Cestovnímu ruchu se určitě nedaří ve státech, kde vládou občanské nepokoje a kde je ohrožené bezpečí příjezdových turistů, proto je nejlepší věcí upevňovat světový mír. Každý teroristický útok nebo válka má dlouhodobý vliv na cestování do těchto nebezpečných zemí. Záleží také na tom, jak se politika staví k rozvoji cestovního ruchu v daném státu. Velký význam hraje i odstranění vízové povinnosti jednotlivých zemí nebo odbavování na hranicích. Tyhle sociálně politické podmínky mají velký vliv na rozvoj cestovního ruchu v dané zemi. I sociální politika spousty zemí tvoří podmínky masového podílu obyvatelstva na cestovním ruchu.

3.3.3. Sociální prostředí

Je dáno společenským zřízením, které působí na rozdělování HDP, na sociální politiku státu, pracovní a mimopracovní podmínky.

Rozdělování HDP se projevuje ve spotřebě služeb obyvatelstva a hmotné spotřebě. Má vliv na úroveň výživy, vybavenosti domácností předměty dlouhodobé spotřeby, odívání, dále i na úroveň veřejné správy, např. školství, služby zdravotnictví. S délkou pracovní doby, intenzitou práce, pracovním prostředím, úrovní technické vybavenosti, hygienou a bezpečností práce jsou spojené pracovní podmínky. S fondem volného času jako součástí mimopracovního času, podmínkami jeho účelného využívání apod. souvisejí mimopracovní podmínky. Na sociální zabezpečení těch občanů, kteří mají nemají žádné nebo nedostačující pracovní příjmy na zabezpečení základních životních potřeb se zaměřuje sociální politika, jak uvádí HESKOVÁ [1].

3.3.4. Technologické prostředí

Velký vliv na rozvoj technologického prostředí mají dopravní a ubytovací možnosti cestovního ruchu. Hlavně dopravní technika má velký význam na rozvíjení cestovního ruchu. Je to právě doprava, která ovlivnila cestovní ruch v první řadě svojí rychlostí, výkonností, bezpečností a hospodárností v dopravě silniční, železniční, letecké a i námořní. Mimo kvantitativního kladného působení na cestovní ruch hlavně následek zlevnění dopravy, jsou zajímavé také dopady společenského a kulturního charakteru. Dopravní technika přispěla při jejím rozvoji k větší osobní a prostorové volnosti účastníků cestovního ruchu. V dnešní době se dá autem nebo i letadlem dostat skoro úplně všude.

V posledních desetiletích jsme dosáhli následujících zlepšení v cestovním ruchu díky pokroku dopravní techniky:

- větší bezpečnost dopravních prostředků,
- větší rychlost dopravních prostředků,
- zlepšení pravidelnosti veřejných dopravních prostředků,
- větší pohodlí a komfort dopravních prostředků,
- zvýšení výkonnosti veřejných dopravních prostředků (železnice, letadlo).

Značným zdražením dopravy jsme ale museli vykoupit podstatné zlepšení kvalitativních prvků dopravních prostředků. Letecká doprava je jen důležitou výjimkou. negativní účinky má i vývoj dopravní techniky, pokud pomineme hospodářské důsledky:

- mobilita turistů může narušit jeho rekreaci,
- při velkých dopravních rychlostech klesá schopnost vnímat zážitky a dojmy, které jsou jen povrchní v porovnání s menší dopravní rychlostí,
- cestující se často nachází ve sféře masové spotřeby (dopravní zácpy na cestách, kolektivní cestování),
- hluk a znečištění ovzduší znemožňují zotavení, jak uvádí VYSTOUPIL, ŠAUER [5].

3.3.5. Ekologické prostředí

Ekologické prostředí je přirozeně závislé na rozvoji cestovního ruchu. Ten se rozvíjí tam, kde jsou vhodné přírodní, kulturní a historické zdroje. Proto se dbá na to, aby se udržovaly ideální podmínky třeba tím, že na některá území je zákaz vjezdu motorových vozidel, rozdělávání ohně v přírodě nebo omezený vstup návštěvníků. Je třeba si uvědomit, že znečišťování vody a vzduchu, vytváření zástavby na úrodných částech půdy a ničení surovin má na lidstvo obrovské důsledky. Je to právě ekologie, díky které lidstvo přežívá.

V podstatě cestovní ruch je závislý na přirozené tvorbě a produkci přírody a atraktivního prostředí. Důležité je stanovit různá pravidla na ochranu životního prostředí, neboť cestovní ruch by bez ideálních podmínek nemohl dobře fungovat. Cestovní ruch je právě nejvíce ze všech odvětví závislý na ekologickém prostředí, mnohem více než jakýkoliv hospodářský sektor.

4. Kulturní předpoklady rozvoje cestovního ruchu

4.1. Kultura

Kultura je definována různými způsoby, ale v každé definici se dají najít společné rysy, které ji označují za soubor materiálních a duchovních hodnot vytvořených lidmi ve vývoji naší historie. Materiální hodnoty představují především výrobní síly (nástroje, výrobní techniku, oděv, dopravní prostředky atd.), stejně jako důležité vztahy lidí ve výrobním, společenském a hospodářském procesu. Představy a vize lidí, názory, poznatky vědy, filosofie, morální a umělecké hodnoty tvoří kulturu duchovní.

Člověk, který má práva zaručena Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smluvními závazky státu je příjemcem kulturních hodnot, ale i jejich tvůrcem, šířitelem a uchovatelem. Vymezení vztahů orgánů státní správy ke kultuře by měla být dána pravidla ke kulturnímu dění, jinými slovy by mělo být formulováno, co v kulturní sféře bude v odpovědnosti občanů a co bude zabezpečovat a podporovat veřejná správa. Kultura se vyznačuje nejen rozmanitostí oborů, ale od jiných okruhů společenského života se liší specifickými procesy (distribucí, spotřebou, tvorbou, produkcí, uchováváním a ochranou), které jsou podmíněny určitými vstupy základních produkčních faktorů.

4.1.1. Vývoj kultury a její vliv

Z ekonomického hlediska kultura tvoří určité procesy a činnosti v okruhu umění a v péči o kulturní dědictví, které pomocí spotřeby dodávají jisté uspokojení. Směna na podstatě tržní rovnocennosti, jde tedy o tržní vztahy, pronikly i do sféry umění a kultury. Nepronikly ale úplně hluboko, jen do těch oborů, které na této základní myšlence jsou schopny existovat. Celá skupina okruhů je z chování na trhu ze své podstaty pro malý zájem ze stran podnikatelů a podniků vyloučena.

S rostoucím zájmem střední vrstvy po poznávání kultury a s rozšířením nových prostředků, jako je internet, vzniká rozvoj masové kultury. Tento rozvoj přináší do tohoto specifického okruhu ekonomické prvky v rozhodování. Tímto novým rozvojem byla vzácnost kulturních produktů a postupů z části odstraněna. Když se začaly uplatňovat ekonomické základní myšlenky, kulturní statky se staly užitečnější a tím pak mohly uspokojit některé potřeby jako třeba vzdělání, místo v práci, postavení ve společnosti aj..

Sektor kultury prošel od doby, kdy bylo výhradou kulturního života jen vyšších vrstev, podstatnou obměnou působením technických vynálezů jako byl knihtisk, rozhlas, film, televize a internet. Velký rozvoj volno-časových aktivit změnil pohled na poměr pracovní doby a volného času. Rozrůstala se mobilita obyvatel, zvyšovaly se nároky na poznávání nových věcí a především rostl i zájem rozšiřování si kulturních hodnot. Šlo tam tehdy o určitou ekonomickou reakci nabídky a poptávky a respektování vztahu ze strany státu, která měla velmi pozitivní účinek na ekonomiku.

Kultura jako sama je považována za kladný vnější efekt, jelikož pozitivně ovlivňuje celou naši společnost a i jedince. Její kladné působení má především vliv na cestovní ruch. Ostatně kultura a cestovní ruch k sobě neodmyslitelně patří. Význam kultury je zde uplatňován v první řadě prostřednictvím kulturního dědictví. Toto kulturní dědictví nám přináší různorodá poselství a odkazy předešlých generací. Jde tu hlavně o různé výtvary lidí a typické znaky společenských vrstev a skupin, které se postupem historických událostí předávaly z generace na generaci. Jako kulturní dědictví jsou mnohé z nich stále dodržovány.

Kultura vždy měla, má a bude mít v naší společnosti nenahraditelné místo a její pomocí byl tvořen historický vývoj lidstva, zvyklosti, návyky, přístup k životu a vytváření životních hodnot.

4.1.2. Přínosy kultury v cestovním ruchu

Kultura cestovního ruchu má ve svém poli stále rostoucího průmyslu docela důležitou roli, protože pobízí různé národy k vzájemnému poznávání své země nebo i zahraničních zemích a hlavně respektuje své kulturní a přírodní prostředí. Kultura také dostatečně slouží k odlehčení od velkých davů turistů v tradičních turistických oblastech a samozřejmě přispívá k prodloužení turistické sezóny. Místním občanům prospívá

v rámci udržitelného rozvoje díky poptávce po různých druzích služeb, jako je např. ubytování, stravování, doprava a služby spojované s volným časem. Ideálním prvkem na ochranu kulturního bohatství je právě kulturní cestovní ruch. Zároveň kultura působí na státní rozpočet jako motor ekonomického růstu. Veškeré finance, které tečou od zahraničních návštěvníků do našeho státu mohou být zpětně investovány do kultury u nás, a tak to má velice pozitivní vliv. Ale je však nutné pravidelně kontrolovat udržitelnost rozvoje kultury, aby se vlivem vysokého přílivu turistů památky a veškeré kulturní bohatství nenarušovalo a neničilo.

Už jen z těchto důvodů, které jsem uvedla výše, je zapotřebí kulturu v cestovním ruchu podporovat. Podporovat se dá mnohými způsoby, a to např. pomocí školení v oblasti kulturního dědictví, výuky starých řemesel, vytváření nových pracovních pozic v úseku služeb, vytváření nových produktů a zkrášlování památek.

4.2. Světové kulturní a přírodní dědictví

Přírodní a kulturní památky jsou důkazem vývoje kultury kteréhokoli státu a celé lidské společnosti. Plán na jejich zachování, obnovení a ochranu se vyskytl již v 60. letech 20. století. V roce 1972 již tohle doporučení vstoupilo v platnost pod pojmenováním Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Touto úmluvou se všechny státy zavazují zabezpečit ochranu, zachování, označení a svěření kulturního a přírodního dědictví příštích generací. Tato úmluva je spojena dohromady s jednotlivými dokumenty o ochraně přírody a záchraně kulturních nemovitostí. Úmluva rozpoznává cesty, ve kterých lidé ovlivňují přírodu a základem je také potřeba uchovat rovnováhu mezi nimi.

Památkový fond tvoří u každého národa v každém státu jednu z nejvýznamnějších součástí kulturního bohatství. Přínos tohoto fondu pro celou společnost vyplývá z nenahraditelných hodnot uměleckých, estetických, historických a užitkových a stupeň péče o něm signalizuje v dnešní Evropě obecnou úroveň vyspělosti sociálního významu.

4.2.1. UNESCO

Agendu Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví v sekretariátu UNESCO zabezpečuje útvar - Centrum světového dědictví. Česká republika je členem organizace UNESCO a v současnosti má stálou misi při UNESCO a také Českou komisi pro UNESCO, která zprostředkovává mezinárodní styk mezi národními institucemi, odborníky a organizací UNESCO. Česká republika zcela spolupracuje s organizací UNESCO a je plně pověřena ve výkonu daných činností Ministerstvem kultury ČR.

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) - Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu je mezinárodní vládní organizace při Organizaci spojených národů, založená v roce 1945 v Londýně. UNESCO má sídlo v Paříži a jejím posláním je přispívat k vzájemnému porozumění a sblížování mezi národy na základě mezinárodního rozvíjení výchovné, vzdělávací, vědecké a ostatní kulturní činnosti.

„V roce 1972 přijaly členské země UNESCO Úmluvu o světovém dědictví, která doplňuje úpravu péče o přírodní a kulturní památky jednotlivých zemí, a která směřuje k identifikaci, ochraně, obnově prezentaci nejvýznamnějších světových památek. Na základě Úmluvy byl konstituován Výbor pro světové dědictví (World Heritage Committee) a Fond světového dědictví (World Heritage Fund), které začaly pracovat v roce 1976“.

„Spolupráce České republiky s UNESCO v oblasti péče o kulturní dědictví je v kompetenci Ministerstva kultury. Největší podíl spolupráce je založen na naplňování Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Jedná se o unikátní mezinárodní právně závazný dokument, který spojuje princip ochrany kulturního dědictví s ochranou přírody. Na základě Úmluvy se vytváří Seznam světového dědictví (World Heritage List), do něhož jsou zapisovány památky s mimořádnými univerzálními hodnotami“, jak uvádí internetový zdroj o UNESCO [6].

UNESCO se angažuje v oblasti, přírodních věd, vzdělávání, kultury, humanitních a sociálních věd a komunikace. Na podporu udržitelného lidského rozvoje

a míru se zaměřují programy UNESCO. Soustřeďují se zejména se na: zajištění vzdělání pro všechny; podporu práva na kulturní sebeurčení a jeho uplatňování; ochranu světového přírodního dědictví; podporu výzkumu v oblasti životního prostředí prostřednictvím mezinárodních vědeckých programů, podporu svobody tisku a svobodného šíření informací po celém světě; zlepšování podmínek a kapacity pro šíření komunikací a informací v rozvojových zemích, jak uvádí INDROVÁ [7].

4.2.2. Kulturní dědictví

Kulturní dědictví jsou stavby a skupiny staveb všeobecné hodnoty, prostranství (místa) hodnotná z historického, etnologického, estetického a antropologického pohledu a umělecká díla. Též sem patří nehmotné dědictví, tradice, kulturní diverzita, životní styl a jazyk. Existencí kolektivní paměti dané pospolitosti je mimo jiné umožněno formování kulturního dědictví. V rámci kulturního cestovního ruchu může dojít k nastartování procesu komercializace zdrojů cestovního ruchu a nebo folklorizace v důsledku nepřiměřeného využívání kulturního dědictví. Součástí kulturního podvědomí mnoha lidí se stávají některé stavby, umělecká díla nebo místa, jak uvádí PÁSKOVÁ, ZELENKA [2].

4.2.3. Přírodní dědictví

Za přírodní dědictví jsou považovány přírodní jevy, které byly vytvořeny fyzickými a biologickými útvary nebo skupinami takovýchto útvarů, a které mají výjimečnou světovou hodnotu z vědeckého či estetického hlediska. Mohou to být fyziografické, geologické útvary a přesně vymezené oblasti, které vytvářejí místo přirozeného výskytu ohrožených druhů rostlin nebo zvířat výjimečné světové hodnoty z hlediska péče o zachování přírody nebo z hlediska vědy. Dále za přírodní dědictví se považují přírodní lokality, či přesně vyznačené přírodní oblasti světových hodnot z hlediska vědy a péče o zachování přírody nebo přírodní krásy.

- **Kulturní památka** – Za kulturní památky jsou legitimované podle zákona o státní památkové péči movité a nemovité věci a nebo jejich soubory. Tyto soubory musejí mít ovšem nějaké doklady historického vývoje, životního

způsobu a prostředí společnosti od starých dob až do současnosti. Mohou být také projevem tvořivých schopností a dílem člověka z nejrůznějších oborů lidského působení. Dále by kulturní památky měly být nositelé uměleckých, historických, technických nebo vědeckých hodnot. Na území České republiky je asi 44500 památek.

- **Národní kulturní památka** – Za národní kulturní památky jsou prohlášeny kulturní památky, které představují nejvýznamnější součást národního kulturního bohatství a jsou dány nařízením vlády České republiky podle zákona o státní památkové péči. Národní kulturní památky jsou evidovány v ústředním seznamu kulturních památek, který spravuje Národní památkový ústav. Národní kulturní památky reprezentují nejhodnotnější historické stavby z prostředí naší krajiny a historických sídel. V dnešní době je u nás prohlášeno za národní kulturní památku téměř 230 movitých i nemovitých památek.
- **Památkové rezervace** – Je to území, jehož profil a prostředí stanovují významné kulturní památky a jejich soubory zachované v historickém vývoji. Dělí se na městské památkové rezervace, které jsou v historických jádrech měst a na vesnické památkové rezervace u souborů lidových staveb a u celků archeologické povahy na archeologické památkové rezervace. U nás vyhláší tyto rezervace ministerstvo kultury v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány. Po založení památkových rezervací se docílí toho, že se zvyšuje ochrana památkového celku, jeho uchování a obnova.
- **Památková zóna** – Jde zde o území sídelního útvaru nebo jeho částí, historického prostředí nebo část krajinného komplexu, které mají významné kulturní hodnoty. Městské památkové zóny se nacházejí v částích historických měst, u souborů lidových staveb na vesnické památkové zóny a u význačných částí krajinných celků na krajinné památkové zóny.

5. Kyjov a okolí

Obr. 1 Mapka Kyjovska

5.1. Charakteristika Kyjova a okolí

V dnešní době je Kyjov se svými téměř 13 000 obyvateli největším městem v regionu Kyjovsko. Leží 40 km na jihovýchod od Brna a 18 km na sever od města Hodonín, patří do Jihomoravského kraje a spadá do regionu Slovácko. Je to město s přirozeným kulturním a správním centrem pro dalších 41 obcí správního území. Části Kyjova jsou také Bohuslavice, Nětčice a Boršov. Město Kyjov se řadí do mikroregionu Babí lom. Kyjov je také centrem sklářství. Chlouba tohoto města a jeho okolí je v první řadě vinařství. Zde se již po dlouhé generaci předávají zkušenosti vinařských mistrů.

Kyjov se řadí hned za město Strážnice, co se týče lidové kultury Slovácka. Toto město je srdcem folkloru, kde se i do dnešních dob zachovaly téměř v původním stavu veškeré tradice, lidová slovesnost, muzikantství, soubory a písně. Město Kyjov je dále i průmyslovým městem se zajímavou historií, ale je i městem sportovního využití.

5.1.1. Přírodní podmínky na Kyjovsku

Kyjovsko je krajem, kde na vrcholových příčkách vládne slunce a víno. Vždy to tak bylo a vždy tomu tak bude. Tahle krajina se rozprostírá na poklidné pahorkatině a vlastní řadu polí, lánů, lesů a především sadů a vinogradů. Místní podnebí je teplé a slunné, patří také mezi nejteplejší oblasti v České republice. Letní období je proto nejideálnější na různé výlety, turistiku či cykloturistiku.

Kyjov a jeho okolí se nachází na severním lemu teplé Panonské nížiny, která se rozkládá kolem Dunaje, Moravy a Dyje a zasahuje na Jižní Moravu. Kyjovsko obklopují oblasti Uherského Hradiště, Veselí nad Moravou, Hodonínsko a Velkopavlovicko. Městem protéká říčka Kyjovka, která se vlévá do Moravy, pak do Dyje a následně do Dunaje a nakonec ústí v Černém moři. Menší část východního Kyjovska je odvodňována rovnou do řeky Moravy. Tahle oblast nedominuje rybníky, ale nemálo obcí zvažuje jejich vytvoření nebo obnovení. V okolí Kyjova je příroda značně pestrá. Kyjovsko je pásmo, kde se střetávají karpatské prvky v pohoří Chřibů s panonskými, které jsou polohově v nižších teplejších oblastech. Část území tvoří dubové, borové nebo bukové lesy, ale i slunné travnaté stráně.

Ve městě Kyjov je plno zelených ploch, kdy zelení kypí i všechna kyjovská sídliště. Snad největší zelenou plochou ve městě je městský park. Dále pak významným biologickým společenstvem je nedaleká chráněná přírodní oblast Bohuslavické stráně, která se rozprostírá na území v Bohuslavicích, které jsou nyní částí Kyjova. Jedná se o krajinářsky kvalitní stepní stráně na kyselých pískovcích, kde se vyskytují vzácné druhy rostlin a živočichů.

5.1.2. Historie Kyjova

Území, kde se rozkládá město v současné době, bylo osídleno již v pravěku, i když první písemná zpráva o Kyjově pochází z r. 1126. Svědčí o tom archeologické nálezy z paleolitu, neolitu, eneolitu, doby bronzové i železné, z období římského i z doby stěhování národů, doloženo je i osídlení slovanské, jak uvádí SEVERINOVÁ a kol. [8].

V dobách 12. století se o vývoj města Kyjova hodně zasloužil opat Michal z hradištského kláštera. Ten dal v Kyjově postavit románský kamenný kostel a zasvětil ho sv. Martinovi, který je ochráncem trhů a vznikajících měst. Premonstráti, kterým patřil v té době klášter ještě téhož století založili nové tržiště v místech, kde se v dnešní době nachází kyjovské náměstí.

Od roku 1201 byl Kyjov nazýván už městečkem. Tak plynuly roky, ale ve 14. století se klášter dostal do potíží s financemi a musel městečko Kyjov dát do zástavy. Tito premonstráti pak Kyjov pronajímali do vlastnictví různých pánů a později i několik generací nižší šlechty. Taky se jich tam během dvou století vystřídal hodně. Kyjov se stal střediskem kraje již na začátku 16. století. V roce 1515 se Kyjov začal nazývat už městem díky Vladislavu II. Jagelonském, který udělil městu právo pečetit červeným voskem a v privilegiu. Kyjov se začal postupně rozvíjet, už v roce 1548 byla vydána listina, která zaručovala, že Kyjov již nesmí být nikdy zastaven a téhož roku byla v Kyjově postavena městská radnice, která funguje i do dnešních dob.

Aby se město rozvíjelo, tak začalo od konce 16. století zkupovat sousedící vesnice, velkostatky a osady. V roce 1715 přibýly ve městě další stavby, jako kapucínský kostel, gymnázium a mnoho domů a bylo vystavěno několik ulic. Hugo Salm-Reiferscheidt byl kníže, který v Kyjově v roce 1844 otevřel hnědouhelné doly a tudíž se ve velkém měřítku rozrostl hospodářský vývoj města. Již šest let na to se město Kyjov stalo sídlem okresního hejtmanství a soudního okresu. Kníže Hugo Salm-Reiferscheidt se v historii Kyjova objevil ještě jednou, kdy v roce 1858 založil sklárnu, která produkuje své výrobky dodnes.

Stejně jako mnohé moravská města mělo i Kyjov v době 2. poloviny 19. století německé obecní zastupitelstvo i tehdy, když byli Němci v Kyjově v menšině. Židovské obyvatelstvo se začalo hlásit k německé národnosti. Ve městě právě Židům patřila většina část kyjovských obchodů a živností.

Do historie tohoto města se zapsala koncem 19. století událost, na kterou si pamětníci vzpomínají jako na aféru „hier“, která byla úzce spjata s tendencí o počestění Kyjova. Roku 1899 bylo odsouzeno a uvězněno několik opovážlivců, kteří se na kontrolním shromáždění záložníků hlásili českým „zde“ místo německého „hier“. Tehdy to bylo bráno jako spiknutí proti vojenské mocnosti.

Několik let později se v Kyjově konaly obrovské oslavy na počest vítězství Srbů nad Turky v balkánské válce. Na počest toho vítězného aktu byla na dnešní Palackého ulici vysázena lipová alej, u které stojí v dnešní době Vlastivědné muzeum v záměcku.

Do historie Kyjova se zapsaly obě dvě světové války, ostatně jako do převážné většiny měst. V roce 1918 nastal konec 1. světové války, rozpadlo se Rakousko-Uhersko a vznikla Československá republika. Nový stát přispěl hodně k rozvoji města. Začaly vznikat nové městské čtvrtě s rodinnými domy, obecními, ale už i činžovními. Dále se ve městě vybudoval vodovod a kanalizace, byly vydlážděny vozovky a kolem nich chodníky. Tohle období přineslo mnohé vznikání různých podniků. Před začátkem 2. světové války byla v Kyjově postavena nemocnice, která sloužila celému okresu.

Rok 1921 byl základní pro vznik národopisné slavnosti Slovácký rok, kterou tehdy uspořádali Sokoli. Slavnost Slovácký rok se v Kyjově pořádá i v dnešních dobách.

Město Kyjov si prošlo velkými a v mnohém zásadními změnami a událostmi naší země. V průběhu celého období v Kyjově byly postaveny velká nová sídliště, nemocnice se začala rozrůstat, byl otevřen domov důchodců. Dále ve městě přibýly nové mateřské a základní školy, byl postaveno letní kino, kino Panorama, muzeum, pak i dům kultury, různé průmyslové závody, knihovna, místní koupaliště, sportovní stadión a mnohé další. Po územní reorganizaci přestalo město Kyjov být okresním městem, ale díky své vyhovující poloze město zůstalo nadále kulturním a hospodářským střediskem oblasti Kyjovska.

5.2. Historické památky v Kyjově

RENEŠANČNÍ ZÁMEČEK – patří k vyhledávaným turistickým cílům. Je to nestarší dochovaná stavba ve městě Kyjově. Zámeček byl postaven Janem Kunou z Kunštátu kolem roku 1540 na místě, kde dřív stávala dřevěná tvrz. Tato budova sloužila nejprve jako panské sídlo, poté zde byla fara, později například dokonce kasárna, nemocnice a škola. Ze začátku 20. století byla

Obr. 2

budova poprvé zrekonstruována a opatřena sgrafity Jana Koehlera. Od roku 1928 je v budově sídlo Vlastivědného muzea, kde jsou instalovány expozice, které jsou věnovány dějinám Kyjovska, přírodě a etnografii.

RENEŠANČNÍ RADNICE – patří mezi nejvýznamnější památky v Kyjově. Vévodí Masarykovu náměstí svou šířkou 22 m a sahá až do výšky 39 m. Tato dominantní stavba je postavena italskými staviteli v letech 1561 – 1562 a je v renesančním slohu s trojím klenutím nad sebou, plochou střechou a vysokou věží.

Obr. 3

MARIÁNSKÝ SLOUP NANEBEVZETÍ PANY MARIE – stojí na rozsáhlém prostranství před renesanční radnicí a je obklopen čtyřmi lipami. Byl postaven koncem 17. století jako poděkování městu Kyjovu za dodržování věrnosti císaři Ferdinandovi II. v dobách, kdy povstaly české stavy. Mariánský sloup je postaven v raně barokním stylu, jeho podstavec tvoří úzký ionský sloup na čtyřhranném podstavci.

Obr. 4

CHUDOBINEC DOMINIKA JUROVSKÉHO – stavba byla dokončena v roce 1739 v dřívějších tzv. primátorských zahradách, které město Kyjov darovalo na výstavbu chudobince, který měl sloužit jako útulek pro 12 zchudlých měšťanů. Jde o jednopatrovou stavbu postavenou v barokním slohu. Dříve v budově byla domácí kaple sv. Dominika, která se ale už do dnešní doby nedochovala. Nad vchodem do budovy je vytesán latinský nápis, který v překladu znamená: „Co učiníte jednomu z těchto chudých, učiníte mně“. Také se v tomto nápisu skrývá datum 1739, jak jsem již uvedla datum dostavění budovy. V dnešní době je zde umístěna základní umělecká škola.

Obr. 5

KOSTEL NANEBEVZETÍ PANY MARIE – stojí na Masarykově náměstí. Byl dostavěn po sedmi letech v roce 1720 jako původní kapucínský kostel. O tři roky později byl vysvěcen a roku 1784 prohlášen za farní kostel.

V kostele se nacházel původní dřevěný oltář, ale později ho nahradil pozlacený mramorový oltář s obrazem malíře Antonína Maulpertsche. Tento kostel je jednoduchá stavba s hladkým průčelím a jeho vzhled je typický pro kapucínské klášterní kostely. Dále pak sochy stojící na sloupech před kostelem představují sv. Cyrila a Metoděje.

Obr. 6

KAPLE SV. JOSEFA – je postavena na vyvýšenině nad Vlastivědným muzeem. Na tomto místě v dřívější době stával románský farní kostel sv. Martina. V roce 1784 byl kostel odsvěcen a poté sloužil jako vojenské skladiště. Skladiště vojenského materiálu ale v roce 1807 vyhořelo a kostel byl až na věž zbořen. V roce 1832 se z původního materiálu postavila dnešní hřbitovní kaple sv. Josefa, která musela být v roce 1994 opravena. Ze starého původního kostela se dochovala pouze věž se zvonící.

Obr. 7

KAPLE SV. ROCHA – tuto kapli nechalo postavit město v roce 1716 na nejvyšším bodě nad Kyjovem, na vlkošských hranicích jako poděkování za to, že město bylo ochráněno od moru. Tato kaple byla zasvěcena sv. Rochu, který byl patronem proti morové ráně. Nad vchodem do kapličky je latinský chronogram, který v překladu zní: „Poutníku, popatři, pod touto ochranou uchránilo se od moru“. Venkovní výzdobu tvoří sochy sv. Josefa, sv. Floriána, sv. Eligia a archanděla Michaela. V dobách josefínských reforem sloužila tato kaple jako prachárna.

Obr. 8

BOŽÍ MUKA – se nacházejí u Vlastivědného muzea a jejich vznik se datuje do začátku 19. století, do období napoleonských válek. Boží muka se stavěla na místech, kde se stalo nějaké neštěstí nebo tu došlo k utrpení.

Obr. 9

Další památkové chráněné objekty: Socha sv. Jana Nepomuckého v Boršově, Litinový kříž v Boršově, budova římskokatolického farního úřadu, který byl původně obecním domem.

5.3. Historické památky na Kyjovsku

ZÁMEK MILOTICE – se nachází na okraji obce ze směru od Kyjova. Jeho definitivní podoba v barokním stylu byla dokončena v 18. století. K zámku patří rozlehlé zahrady s francouzským parkem, nádvoří, jízdárna, konírna a přilehlá bažantnice. V zámku probíhají umělecké výstavy, koncerty a různorodé akce, které jsou kulturními událostmi obce Milotice. K zámku bezpochyby patří pověst o milotické černé hraběnce.

Obr. 10

CIMBURK – tvoří rozsáhlé zříceniny hradu, který byl postaven na počátku 14. století. Rozkládá se uprostřed lesů nad hlubokým údolím řeky Kyjovky. V dnešní době se snaží sdružení Polypeje zachránit zříceninu před úplným zchátráním. Zřícenina je dostupná během celého roku. Také se tu pořádají v průběhu sezóny různé koncerty, divadelní představení a výstavy.

AREÁL BUKOVANSKÝ MLÝN – je to nová památka na Kyjovsku, která vznikla v roce 2007. Kolem rozhledny nechal postavit pan Ing. Josef Kouřil z Kyjova hotelový areál s mlýnem, s reprezentačním sálem, výstavní síní a muzeem s exponáty z dějin obce Bukovany. Areál Bukovanského mlýna je postaven v tradičním stylu moravského Slovácka.

HRADISKO SV. KLIMENTA – je to místo, které bylo osídleno již ve středověku. Nachází se v chříbských lesích blízko obce Osvětimany. Archeologové se domnívají, že zde bylo významné hradiště, které bylo kulturním střediskem Velkomoravské říše. Při návštěvě tohoto místa můžeme spatřit odkryté základy středověkého kostela, nově postavenou dřevěnou kapli, zvonkohru a kříže, které jsou symbolem připomínající sv. Cyrila a Metoděje. Hora sv. Klimenta byla prohlášena za národní kulturní památku.

OBEC DAMBOŘICE – kde vznikla koncem 16. století „židovská čtvrť“. Na počátku 19. století bylo již v místním ghettu 72 domů, ve kterých žilo skoro 500 Židů. V obci Dambořice je zachovalý židovský hřbitov, který je opravdu rozlehlý.

KONŮVKY – je oblast severně od Žarošic, kde se podařilo nalézt a odkrýt pozůstatky středověké vesnice z 13. – 15. století. Byly zde nalezeny ještě pozůstatky tvrze, kostelíku, chlebové pece a základy několika selských usedlostí.

VELKOMORAVSKÉ POHŘEBIŠTĚ – se nachází nedaleko obce Nechvalín. Bylo zde archeology odkryto významné pohřebiště z dob Velké Moravy. Byly zde nalezeny 4 meče, což byl velký nález, jelikož jen na dalších třech místech na celé Moravě bylo mečů z této doby objeveno více.

5.4. Osobnosti Kyjova a jeho regionu

Josef Klvaňa – (1857 – 1919) byl první ředitel českého kyjovského gymnázia. Po něm se toto gymnázium jmenuje v dnešní době. Dále byl Josef Klvaňa etnografem a přírodovědcem.

Joža Úprka – (1861 – 1940) je známý jako autor Jízdy králů na Kyjovsku a autor žánrových obrázků ze Slovácka, které kreslil ve svém ateliéru.

Petr Bezruč – (1867 – 1958), vlastním jménem Vladimír Vašek, pobýval v Kyjově a roku 1896 zde zastupoval kyjovského poštmistra. Je autorem básně KYJOV, která je součástí Slezských písní.

Jano Koehler – (1873 – 1941) byl akademický malíř, který se narodil ve Strážovicích u Kyjova a vyzdobil sgrafity a freskami 35 kostelů a chrámů na území Českých zemích.

Ve městě Kyjov vyzdobil farní kostel, gymnazijní kapli a zámček, ve kterém je dnešní době Vlastivědné muzeum.

Jan Kučera – (1875 – 1947) v první polovině 20. století působil jako profesor na kyjovském gymnáziu a byl též zakladatelem kyjovského muzea a archivu.

RNDr., MUDr. Bohumil Sekla – (1901 – 1987) byl profesorem Karlovy univerzity v Praze, také zakladatelem české lékařské genetiky.

PhDr. Oldřich Bělič – (1920 – 2002) působil na Karlově univerzitě v Praze jako profesor, ale byl také i romanista a nositel Řádu Isabely Katolické.

Vojtěch Hoclman – (1925 – 1985) byl významnou osobností regionu Kyjovska. Byl zakladatelem Jízdy králů ve Skoronicích, pak dále psal kroniky, byl historik a etnograf.

6. Vinařství

Kyjovsko a víno patří k sobě, i když leží na konečné hranici souvislého pěstování vinné révy na Moravě. Kořeny v pěstování vinné révy jsou známy již z období Velké Moravy. Samozřejmě vinné sklípky se najdou v každé obci Kyjovska. Oblast Kyjovska má vynikající podmínky pro pěstování vinné révy. Obce na Kyjovsku patří do vinařské oblasti Morava, přesněji zapadají do nejvýchodnější ze čtyř podoblastí, která se nazývá Slovácká.

Kyjovské měšťany již v dávné historii přivedla k vinařství tradice v pěstování tohoto slováckého pokladu. V Kyjově je mnoho vinogradů, ať už na stráních pod Ždánickým lesem, ale i na jižních stráních za Boršovem směřujících k obci Bukovany. Vinná réva se stala pro místní obyvatele součástí jejich života a výbornou obživou a radostí z vykonávané práce ve vinohradech. Významnými oblastmi v pěstování vinné révy u Kyjova jsou obce Bzenec, Strážnice, Polešovice, Milotice, Kelčany a Mutěnice.

Krajině Kyjovska dodávají ten správný ráz vinice, sklepy, budy a sklepní uličky. Na celém světě se v různých zemích pěstuje vinná réva, ale asi se nenajde taková oblast s tolika vinicemi a rodinnými sklepy.

V oblasti Kyjovska se rozprostírá na 450 ha vinic v 31 obcích. Tuto vinou révu zde obhospodařuje přes 1060 pěstitelů. Vzhledem k tomu, že se oblast Kyjovska rozprostírá na severní hranici souvislého pěstování vinné révy, tak zde najdeme spousty vynikajících odrůd. Mezi nejchutnější odrůdy vinné révy patří Müller-Thurgau, Muškát moravský, Rulandské šedé a Ryzlink rýnský.

6.1. Vinařská turistika

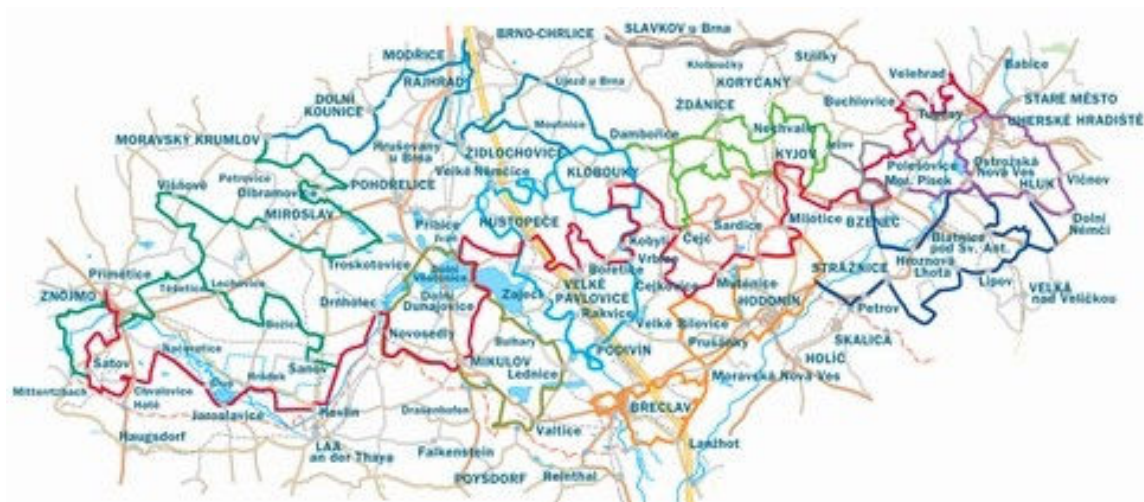
Vinařská turistika je v oblasti Kyjovska velice oblíbená a zároveň je to dobrý základ pro rozvoj cestovního ruchu, jelikož už jen samotný produkt víno z vinné révy je velice populární alkoholický nápoj. Během vinařského roku se konají ochutnávky vín

a burčáků v místních sklípčích nebo na koštech vín, které se konají v průběhu celého roku. Je velice pěkný zážitek zúčastnění se prohlídky moravských vinic, které jsou spojeny s degustacemi. Vinařská turistika je zajisté také spojená s tradičními řemeslnickými jarmarky, krojovanými průvody, výstavami nebo s vystoupeními folklorních souborů, o kterých na Kyjovsku není nouze. V oblasti celé Jižní Moravy jsou vinařské cyklostezky, po kterých se člověk může vydat pěšky nebo na kole.

6.2. Moravské vinařské stezky

Moravské vinařské stezky tvoří regionální síť cyklotras po nejhezčích vinařských obcích na Slovácku. Celková délka těchto vinařských stezek je 1090 km. Tady tato síť vinařských stezek pokrývá devět z deseti vinařských oblastí. Všechny trasy byly navrženy a uskutečněny v místech, kde jsou nějaké atraktivity v krajině. Vedou většinou okolo vinic, sadů a po místních komunikacích.

Trasy jednotlivých stezek jsou v mapách, ale i v terénu odlišeny barevně a poznávací znak cyklostezky je žlutá cedulka s cyklistickým kolem a obrázkem vinařského žúdra, což je klenba u vchodu do sklípku. Každé žúdro na tabulce je barevně odlišeno, aby bylo rozeznatelné, na které vinařské cyklostezce se člověk nachází. Kyjovská vinařská cyklostezka je označena zelenou barvou. Dokonalé značení v každé obci umožňuje se pohybovat po těchto cyklostezkách i bez použití mapy.

Obr. 11 Mapa moravských cyklostezek

Obr. 12 Značky jednotlivých vinařských cyklostezek

6.3. Kyjovská vinařská cyklostezka

Kyjovská vinařská stezka má celkovou délku 85 km. Dosahuje maximálního převýšení 250 m.n.m. tudíž vede kopcovitým profilem. Tato stezka netvoří kompletně uzavřený kruh, spíše svojí trasou vede podle rázu krajiny. Kyjovská stezka navazuje několika svými větvemi ještě na Bzeneckou, Mutěnickou, Velkopavlovickou vinařskou stezku. Přesný charakter stezky vystihuje její označení na mapce. Celou cyklostezkou můžeme pak vidět krásnou krajinu, plnou lesů, remízků, sadů, luk, polí a hlavně vinic.

Kyjovská vinařská cyklostezka začíná v obci Vlkoš u Kyjova a končí v různých obcích, jelikož tato trasa je velice rozvětvená. Prochází jistě městem Kyjov, obcemi Moravany, Ježov, Kelčany, Bukovany, Ostravánky, Nechvalín, Ždánice, Archlebov, Dambořice, Želetice, Násedlovice, Stražovice, Karlín, Čejč, Stavěšice, Sobůlky a mnoho dalších.

6.4. Tradice vinobraní

Velkou zajímavostí na Kyjovsku je tradiční zarážení hory. První vinobraní a zarážení hory je zaznamenáno v 19. století, kdy tato slavnost byla doprovázena svěcením, kropením a okuřováním hory. Začátek vinobraní bylo zahájeno výstřelem z několika ručnic. Tady takhle velká slavnost a s ní spojené typické obřady se konaly na konci srpna nebo na začátku září, záleželo na tom, jestli hrozny jsou už dost zralé.

Ve vinohradech se hlídalo, jelikož když už bobule byly zralé, tak bylo nebezpečné nechávat vinohrad bez dozoru, před případnými zlodějíčky. Tito vinohradní hlídači, kterým se říkalo hotaři vždy v tomto období natrhali devatero kvítí, které nechávali vždy posvětit v kostele. Z těchto kvítek uvázali několik kytic a ty pověsili na nejvyšší body ve vinohradě na znamení, že je hora už zaražená.

Obr. 13 Vinařský sklípek

Obr. 14 Vinohrad

7. Lidové tradice

Kyjov a jeho blízké okolí je nesrovnatelným místem na strávení jedinečné dovolené. Oblast Kyjovska je ideálním místem pro ty, kteří hledají typické prostředí plné tradičních zážitků a folklorních tradic. V této oblasti to žije tradicemi řady písniček, muziky, krojů, obyčejů a lidových řemesel. Město Kyjov je místem, kde je neustálá možnost setkání se s opravdovostí lidí a s dotekem dávných časů a kořenů. V Kyjově a jeho okolí ještě stále žijí lidé lidovými tradicemi, jak staří, tak i mladým lidem není zachování tradic lhostejné. Každá kulturní akce nebo významné setkání se neobejde bez tradičních písniček a tance. Právě tyto tradiční písničky a tance v Kyjově a okolí žijí i do dnešních dob díky několika tanečním lidovým souborům, dechovým kapel a cimbálových muzik. Hudební soubory, které dodnes v Kyjově účinkují jsou například: Cimbálová muzika Hudci z Kyjova, Cimbálová muzika Javor, Cimbálová muzika základní umělecké školy Kyjov, Kyjovánek, Slovácký soubor Kyjov, Cimbálová muzika Jury Petrů, folková skupina Návrat, Cimbálová muzika Pavla Růžičky a mnoho dalších.

Ve městě Kyjov se během roku koná mnoho kulturních událostí a lidových tradic. I když si Kyjov prošel jako mnohé města minulým režimem, kdy se veškeré kulturní vyžití zakázalo, nakonec se ale ukázalo, že silnější jsou tradice a zvyky, které pokračují do dnešních dob.

7.1. Tradiční kulturní lidové události v Kyjově a okolí

Na začátku ledna v Kyjově, ale i po celé republice, přesněji tedy 6. ledna je tu svátek Tří králů. Opět se jako každý rok vyrobí skupinky převlečených chlapců za Tři biblické krále a v duchu staré tradice oslovují Kašpar, Melichar a Baltazar místní obyvatele dům od domu. Popřejí lidem zdraví a štěstí v Novém roce, zpívají koledy a požádají o příspěvek na charitu do zapečetěných kasiček.

K dalšímu období na počátku roku bezpochyby patří karnevalové a plesové období, které vrcholí fašankem s obchůzkami maškar po vesnicích. Fašanková zábava je takových vyvrcholením karnevalových a plesových událostí. Na Popeleční středu se pochovává basa při tradičním lidovém obřadu.

Po období fašanku nastupuje doba půstu a probíhají veškeré přípravy na svátky Velikonoc. O smrtné neděli před Velikonocemi házejí mladá svobodná děvčata do potoka smrtku a pak týden na to o Květné neděli se chodí do kostela s rozkvetlými větvičkami kočiček, aby se posvětily. Kočičky a vajíčka jsou v tomto kraji symbolem nového života a jara. Poté už přichází velikonoční období, které začíná na zelený čtvrtek, kdy se ve všech kostelech a kapličkách zamknou zvony po večerní bohoslužbě. Vždy se říkalo a stále říká, že zvony odletěly do Říma. Zvonění pak do večera Bílé soboty nahrazují mladí chlapci, kteří chodí s řehtačkami a jezdí s hrkači. V neděli probíhají v mnoha obcích košty a soutěže vín, ale i ovocných pálenek. Na Velikonoční pondělí, už z ranních hodin chodí většina chlapců po domech, kde mají děvčata, aby je vyšlahala žilou, což je upletená pomlázka z vrbových proutků. Děvčata obdarují chlapce malovanými vajíčky, uvážou jim mašli na pomlázku.

Poslední dubnový den je zahalen do roušky plné pověr o čarodějnicích. Večer bývají akce s mnoha hranicemi, které jsou připraveny k zapálení. Na vrcholku každé hranice je přivázána ke kůlu ručně vyrobená čarodějnice ze slámy a starých oblečení. Je tu mnoho ohnišť, přes které se skáče.

Na druhý den, po upálení všech čarodějnic se slaví příchod května. Na každé návsi nebo na náměstí nebo i u některých domů se staví máj, což je vysoký jehličnan kromě koruny zbavený větví a kůry. Vysoký máj je na vrcholku ozdoben mašlemi s růžičkami vyrobenými z krepového papíru a v Kyjově „turečákem“, což je typický kyjovský šátek, který se nosí ke kroji a je uvázaný na hlavách žen. Tohle je tradiční událost, kdy se sejde chasa a pomocí kůlů s lany postupně krok po kroku máj stavějí. Máj je třeba pořádně hlídat před chasami z okolních vesnic, protože je zvyk, že se krade. To je potom velká ostuda pro vesnici či město a musejí zaplatit výkupné, aby dostali máj zpátky. První májový den je také spojen s tradicí, že chlapci musí políbit děvče pod rozkvetlou třešní, aby děvčata neuschla.

Vážnou hudbou dnes již mezinárodního hudebního festivalu Concentus Moraviae žije Kyjov každoročně v červnu. Skvělé mladé interprety a také premiéry děl

světových autorů festival představuje. Svou promyšlenou dramaturgií a úrovní směřuje přehlídka mezi nejvýznamnější festivaly v Evropě. Folkový festival Žalmanův folkový Kyjov má také své místo v kulturním dění města, jenž každoročně zaplňuje hlediště letního kina, jak uvádí město Kyjov [9].

V létě se slaví dožínky, které jsou oslavou ukončení žní. Je to o něco méně slavnostnější než hody, ale tradice je zde uchovávána do dneška. Kdy se uplete velký věnec ze slámy a zaplete se do něj ovoce, květiny, koláče. Tento věnec pak nese chasa na konci krojovaného průvodu a předá ho hospodáři. Kolem věnce se pak tancuje a večer probíhá dožínková zábava.

Právě jednou za 4 roky v srpnu se koná ve městě Kyjov jedinečná národopisná slavnost Slovácký rok, díky němuž je Kyjov a jeho okolí známé i dokonce v zahraničí. Tato velkolepá slavnost se pořádá už od roku 1921 v pravidelných intervalech po čtyřech letech. Poslední Slovácký rok se konal v roce 2007, které ho jsem se zúčastnila oblečená v kroji a v průvodu. Během slavností, které se konají čtyři dny se představují dechové hudby, staví se máj, koná se lidový jarmark na Masarykově náměstí, dále se pak uskuteční krojovaný průvod městem, ve kterém jsou obyvatelé nastrojeni do krojů z celé oblasti Kyjovska. Na Slovácký rok probíhá i Jízda králů a na závěr těchto slavností se v poslední den „pokácí“ máj. Na této akci vystupují vždy v letním kině a v městském parku desítky národopisných lidových souborů z širokého okolí. Vždy v letech, kdy se Slovácký rok nekoná, probíhají v srpovém období například Kyjovské slavnosti, které jsou plné hudby, tance a veselí.

Po létě, když se sklízí hrozny z vinic tak se slaví vinobraní, které probíhá odlišně, podle zralosti hroznů na různých vinicích. Ale nejen na oslavu této sklizené úrody se konají na začátku listopadu Martinské hody. Svobodní si ze svého středu vyberou dva páry – dívka a mládenec, kterým se říká stárka a stárek. Ti jsou pak vůdčími osobnostmi hodového dění. Krojovaná chasa se sejde v sobotu u zámku, kde oficiálně začínají hody. Po seřazení všech krojovaných se vyjde k radnici a tam pak podle starých zvyků žádají stárce hospodáře, aby povolil hody. Je to opravdu zajímavý a pěkný rituál. Po povolení konání hodů se jde pro obě stárky k jejich domům a tam se tancuje a hoduje. Pro rodiny je to jistě finančně nákladná lidová akce, když jejich dcera jde za stárku, protože zajišťují občerstvení pro celou chasu, ale i pro přihlížející

diváky. Večer se pak koná na domě kultury hodová zábava. Nedělního rána se koná hodová mše v kostele na Masarykově náměstí. Odpoledne se pak krojovaní sejdou v Nětčicích u hospody a jde se opět průvodem ke stárkám, kde se u jedné vyzvedne nazdobený káčer. Samozřejmě se zde tancuje a hoduje. Průvod končí u radnice, kde se při tanci „krade“ káčer, což je tradiční zvyk. Ještě v neděli večer se koná opět v domě kultury taneční zábava.

Pak jako ve všech krajích přichází advent, se kterým jsou spojeny mikulášské pochůzky po vesnicích. V některých vesnicích se dodržuje ještě tradice, kdy na den sv. Lucie chodí děvčata oblečené za bílé „Luce“. V prosinci se hned dostaví vánoční čas. Štědrý den a první svátek vánoční se tráví s rodinou v teple domova, zatímco ale na Štěpána se chodí po koledě a pořádají se zábavy s muzikou a tancem. Již i dnes mladá generace, která není v panských službách, se řídí starým tradičním příslovím: „Na Štěpána není pána“. Toto přísloví, které zná snad každý už vzniklo v dřívějších dobách, kdy mladá děvčata a chlapci chodili na celý rok do služby. Právě chlapci opouštěli vždy svou roční službu právě na den, kdy se slaví svátek Štěpána. Děvčata ale opouštěla svou službu až na Nový rok.

7.2. Místní gastronomie

Domácí kuchyně Kyjovska je založena na výborné kvalitě surovin, má vyváženou chuť, vždy poctivou přípravu a věrnou tradici v recepturách pokrmů. Místní pokrmy jsou nápadité svým vzhledem a vynikající chutí. Typické pro tuto oblast jsou pokrmy z brambor a masa, sladké pokrmy v podobách chutných makových, tvarohových nebo povidlových koláčů. Typické slavnostní jídla pro určité slavnosti jsou například na fašankové slavnosti koblihy a boží milosti. K pokrmům se zde pijí místní vína nebo ovocné destiláty, které spoluvytváří tuto kuchyni nezaměnitelnou. I když se recepty místních pokrmů leckdy odlišují ves od vsi, i tak je tahle oblast tím pravým místem pro velké gurmány.

Vyhlášenými a typickými jídly na Kyjovsku je určitě pečená kachna, bramborové šišky a zelí, belíšky, slepičí polévka, dále pak uzené maso, slanina a klobásy vyuzené v domácích udírnách. Bez kompromisů k typickým jídlům i akcím na Kyjovsku patří domácí zabíjačka. Ze zabíjačky jsou nejlahodnější játra a špek

s chlebem, jitrnice a tlačanky, černá polévka s kroupami nebo mozečková omáčka, která se podává s nastrouhanou směsí jablek s křenem. Všechny tyto krajové speciality můžou návštěvníci oblasti Kyjova ochutnat ve venkovských hospůdkách, na tradičních akcích, ve vinárnách nebo ve starobylých sklepech.

7.3. Kyjovský lidový kroj

Vznik lidového kroje je připisován původně hlavně ochraně proti nepříznivému počasí. Postupem času se ale oblékání do kroje stalo funkcí sociální, symbolickou a i obřadní. Kyjovský kroj prošel až ve 20. století řadou změn, přesněji až po 1. světové válce. Na kroj se začaly přidávat květinové výšivky a taktéž se zkracovaly sukně a spodničky. Kroj byl po staletích oblékán jako denní oděv, i dnes ho ještě můžeme vidět na stařenkách, které ani jiné oblečení nemají, než jen kroj. Typ a struktura kroje se rozlišuje podle příležitostí, ke kterým se nosí. V minulosti, ale i dnes je základní typ kyjovského kroje obměňován a doplňován různými krojovými součástmi. Záleží, jestli kroj bude použit k církevním, rodinným nebo k výročním slavnostem. I tak se dá poznat, jestli je děvče svobodné nebo vdané, podle toho jakou má například barvu sukně nebo jestli má na hlavě uvázaný „turečák“, šátek s červenou nebo s červenohnědou barvou. V typech kroje nejde poznat, zda majitel je z bohatší rodiny nebo z chudé. Všechny kyjovské kroje mají barvy i skladbu stejnou. Jen bohatší můžou mít víc dílů. Kyjovský lidový kroj se liší jen drobnými znaky, podle toho, zda je jihokyjovský nebo severokyjovský.

7.3.1. Ženský kroj

Ženský kyjovský kroj se v těchto dvou částech nijak více neliší. Jen jedinou odlišností je obojek (límeček), který je bohatě vyšíván černou barvou. V severokyjovském kroji zcela chybí. Kroj je sestaven z kordulky, což je taková červená vestička, na které jsou vyšity květy nebo přišity drobné korálky do různých tvarů. Kordulka se navléká na rukávce ještě před oblečením. Ukončení rukávů se nazývá kadle, které jsou vyšité černě. Rukávce se zdobí modrými mašlemi. Další část kroje tvoří většinou čtyři spodničky, které bývají na každou slavnost dokonale

naškrobeny a vyžehleny. Na spodničky se uvazuje pávka (sukně v červené barvě), na které jsou vyšity paví oka nebo květiny. Z přední části se uvazuje fěrtůšek, což je taková černá nebo tmavě modrá zástěrka vyšitá barevnými květy. Kolem pasu se uvazuje široká kyjovská květovaná mašle. K ženskému kroji patří vysoké černé vyšíváné vrapovačky (vysoké skládané boty) a černé punčochy. Na hlavě se nosí pevně uvázaný čepec a na něj neodmyslitelně patří šátek „turečák“, který má svůj specifický kyjovský způsob uvázání, nebo se nosí jen bílá šatka.

Obr. 15

Obr. 16

7.3.2. Mužský kroj

K mužskému kyjovskému kroji neodmyslitelně patří tmavě modrá nebo černá kordulka (vyšívaná vestička), bílá košile s černou bavlnkou vyšívanou náprsní částí. Košile se uvazuje u zápěstí černými bavlněnými stuhami. Kalhoty se nosí v tmavě modré a nebo v černé barvě a okolo pasu je omotaný zdobený řemen s kovovými kroužky. Za pasem se ještě nosí červený šátek ovázaný kolem řemene. I muži nosí vysoké černé, ale hladké kožené holínky. V letním období se nosí černý klobouček zdobený květem z muškátu a v zimě černá beranice. Určitě k mužskému kroji ještě patří černá barevně vyšívaná vázanka, přes kterou je na kordulce přišpendlen pás barevné

kyjovské mašle s květy. Každý správný muž vždy sebou ke kroji nese ručně pletený sotůrek, ve kterém má zpravidla láhev vína.

Jak jsem již zmínila, že se kyjovský kroj rozlišuje na jihokyjovský a severokyjovský. Právě u mužského kroje je to mnohem znatelnější než u ženského. Jihokyjovský kroj je příbuzný s kroji směrem k Hodonínu, kde se nosí tmavomodré nohavice a košile s otevřenými rukávy a kordulky z různých druhů materiálu, ale přece jen nejčastěji z brokátu.

Severokyjovský kroj má spíše znaky podobné s krojem ždánickým. Právě pro tento kroj je typická košile stažená nad zápěstím manžetami a černá nebo tmavě modrá vestička, která je na zádech barevně vyšitá. Ještě další zvláštností jsou příležitostní slavnostní žluté jelenicové kalhoty, které sahají jen do výše pod kolena.

Obr. 17

Obr. 18

8. SWOT analýza kulturních lidových událostí a rozvoje cr v Kyjově

8.1. SILNÉ STRÁNKY

- folklor během celoročních událostí, lidové tradice a architektura,
- jedinečná národopisná slavnost Slovácký rok,
- dědictví lidové kultury,
- město dbá o udržení lidových událostí a tradic,
- bohatý program různorodých událostí přes rok,
- kulturní památky ve městě a okolí,
- výběr různých druhů kulturního vyžití,
- dojem venkova, pohostinnost, vstřícní a ochotní lidé,
- bohaté přírodní bohatství v okolí,
- malebná krajina,
- víno a vinařské cyklostezky,
- velmi dobré podmínky pro pěší turistiku a i cykloturistiku,
- město má vhodnou polohu, přes rok vcelku stálé a v létě teplé počasí,
- město Kyjov je příznivým místem pro rozvoj cestovního ruchu,
- je zde silné zázemí pro kulturní i sportovní aktivity,
- město vydává měsíčník KAM, kde informuje o kulturních událostí na daný měsíc,
- kvalitně vybavené informační centrum.

8.2. SLABÉ STRÁNKY

- nedostatečná propagace kulturních událostí a celkově i města,
- nedostatek financí pro udržování kulturních událostí,
- obyvatelé se málo snaží o udržení kulturních událostí a folkloru,
- nedostatek financí na rozvoj cestovního ruchu,

- cestovní ruch není ve městě vnímám jako hlavní bod, který je důležitý pro jeho rozvoj,
- neprobíhá zde moc spolupráce a vzájemná komunikace mezi městem a subjekty, které mají vliv na cestovní ruch,
- ve městě chybí cestovní kancelář orientovaná na příjezdový cestovní ruch,
- neznalost nabízení turistických atraktivit ve městě,
- mikroregiony nespolupracují při získávání dotací na rozvoj kultury a cr,
- při organizování kulturních událostí klesá i zájem spolupráce mezi organizacemi,
- termíny kulturních událostí se překrývají s ostatními obcemi, např. Martinské hody,
- chybí dostatek ubytovacích s stravovacích míst při velkých událostí,
- nedostatečné zázemí pro události, jako jsou zastřešené budovy, jeviště,...,
- chybí rozmanitost druhů a kvality ubytování, jako autokemp, chata,...,
- město není celoplošně pokryto internetovou sítí,
- nedostatečné turistické ve městě a okolí značení,
- chybí zde nějaké sportovní relaxační středisko,
- minimální množství sportovního vyžití v zimním období,
- ve městě se najdou špatně udržované silnice a pozemky,

8.3. PŘÍLEŽITOSTI

- zlepšení průběhu a organizování kulturních událostí,
- vytváření programů, které by udržely a uchovaly tradice,
- fondy z Evropské unie na rozvoj kultury a cestovního ruchu,
- cestovní ruch a kulturní události by mohlo město propagovat lépe na výstavách a veletrzích,
- zkvalitnit práci zaměstnanců v informačním centru,
- hledat nové způsoby, jak propagovat místní kulturní dědictví,
- prodávat místní jedinečné produkty,
- rozvíjet oblast Kyjovska,
- vytvořit marketing na rozvoj kultury a cestovního ruchu,

- více propagovat pomocí tiskovin a hlavně internetu,
- město by mohlo vytvořit celoroční nabídku turistiky,
- vylepšování cykloturistiky a stezek pro koně,
- vytvořit více cyklostezek, zpevnit je a odklonit je od hlavních silnic,
- zvýšit úroveň služeb, které se podílejí při průběhu kulturních událostí,
- vhodné zapojit podnikatele do vybudování infrastruktury cestovního ruchu,
- hledat a podporovat vytváření ubytování v soukromí,
- letiště Kyjov by se mohlo lépe využívat.

8.4. OHROŽENÍ

- ztracení zájmu udržení tradic a lidových událostí,
- úpadek některých kulturních událostí během roku,
- úpadek míst a budov k pořádání kulturních akcí,
- nebude dostatek financí na udržení tradic a také na rozvoj cestovního ruchu,
- podnikatelé nechápu podstatu role cestovního ruchu,
- konkurence okolních vesnic v tradicích a kulturního lidového dění,
- nepochopení úlohy cestovního ruchu v místní ekonomice,
- silná nabídka vinařských produktů v okolních vesnicích,
- možnost ztráty názvu Kyjovská vinařská oblast,
- živelné katastrofy,
- velký přírůstek nezaměstnanosti,
- nebudou uskutečněny projekty na rekonstrukci krajiny,
- volby,
- útlum vinařství a zemědělství.

9. Závěr

V teoretické části mé bakalářské práce jsem podrobně rozebrala vybrané okruhy cestovního ruchu a také oblast kultury. V mé praktické části jsem se zabývala městem Kyjov a jeho okolím, jeho kulturou a lidovými tradicemi. Pomocí SWOT analýzy jsem došla k jistým úsudkům.

Do závěru bych chtěla uvést, že město Kyjov má pěkně ucelený průběh tradic. Byla by škoda, kdyby tyhle události někdy zanikly, jako například krojovaný ples pořádaný každý rok v lednu. Město by mohlo klidně i začít usilovat o to, aby se právě národopisná kulturní událost Slovácký rok zapsala na listinu světového kulturního dědictví UNESCO, jelikož je tahle slavnost jedinečná na celém světě. Dále by i právě lidové tradice a tradiční události pořádané během roku, mohlo město vyzdvihnout na vyšší úroveň. Aby všechno tohle krásné a nezapomenutelné dědictví regionu bylo bráno jako opravdová výjimečnost na úrovni alespoň evropské, když už ne tedy světové. Dále by se měla určitě podporovat umělecká tvorba výroby krojů. I když zájem o tradiční lidové řemesla upadá, občas se najde i někdo z mladších, který někdy převezme řemeslo po svém dědovi.

Větší pozornost by zasluhovaly areály, ve kterých právě tyto různorodé události probíhají. Jsou to hlavně kino Panorama nebo Letní kino, které by potřebovaly opravit, jelikož jejich stav není zrovna v dobré kvalitě. U kina Panorama již došlo k zjevným pokrokům, kdy se kino začne v blízké době rekonstruovat. To samé platí i o infrastruktuře, která už jeví také jisté pokroky. Poskytování informací a služeb pro turisty je v regionu Kyjovska nesourodé. V okolních obcích je tento problém na samém počátku, ale v Kyjově je to už o něco lepší. Ale i tak bych město Kyjov lépe propagovala a zajímala se o větší účast v oblastech s tematikou cestovního ruchu – např. veletrhy, výstavy, internet, sdělovací prostředky třeba i komerčního charakteru.

Město Kyjov má slušné předpoklady a velmi dobrý potenciál k rozvoji cestovního ruchu. V první řadě by ale chtělo, aby se o to město více snažilo a reprezentovalo tenhle region a lidové tradiční události lépe. Nejen právě tyhle lidové tradiční události jsou hlavním lákadlem do tohoto regionu. Na dobré cestě k vývoji je

zde i vinařská a pěší turistika, cykloturistika a vinařské stezky. Preferovala bych nejdříve výstavbu cyklostezek. Město Kyjov a jeho okolí má také možnost zaměřit se na celkovou poznávací a venkovskou turistiku. Na druhé straně, když ve městě probíhají vícedenní kulturní slavnosti a zavítá zde více turistů, tak bych tu dbala o pořízení nebo výstavbu více ubytovacích zařízení a zrealizovala bych lepší možnosti rekreace a zvýšila bych pestrost a kvality služeb spojených s cestovním ruchem v této oblasti. Právě přitom město i jeho okolí má velmi dobré podmínky k rozvoji např. agroturistiky, takže si myslím, že by byla škoda toho nevyužít.

Použitá literatura

- [1] HESKOVÁ, Marie a kol.: *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006, 224 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [2] PÁSKOVÁ, Martina; ZELENKA, Josef: *Cestovní ruch: Výkladový slovník*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s. ISBN 80-239-0152-4.
- [3] ORIEŠKA, Ján: *Technika služeb cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: IDEA SERVIS, 1999. 244 s. ISBN 80-85970-27-9.
- [4] VYSTOUPIL, Jiří; ŠAUER Martin: *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: ESF MU, 2006. 163 s. ISBN 80-210-4205-2.
- [5] MALÁ, Vlasta. a kol.: *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Oeconomia, 2002. 100 s. ISBN 80-245-0439-1.
- [6] Národní památkový ústav; zdroje o UNESCO. <http://www.npu.cz>, [3.4.09]
- [7] INDROVÁ, Jarmila a kol.: *Mezinárodní cestovní ruch. Vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: Oeconomia, 2007. 92 s. ISBN 978-80-245-1287-7.
- [8] SEVERINOVÁ, Jana a kol.: *Kyjov*. 1. vyd. Kyjov: Studio atd., spol. s. r. o., 2003. 83 s. ISBN 80-239-1128-7.
- [9] MĚSTO KYJOV: *Kyjovsko lákavé a poutavé*. 1. vyd. Kyjov: A studio group, 2007. 196 s. ISBN 978-80-254-0033-3.
- [10] BEZRUČ, Petr: *Slezské písně*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2003. 173 s. ISBN 80-7239-144-5.

Seznam zkratek a symbolů

- atd. – a tak dále
- např. – například
- aj. – a jiné
- apod. – a podobně
- tzv. – tak zvaně
- tj. – to je
- CR – cestovní ruch
- HDP – hrubý domácí produkt
- m – metr
- km – kilometr
- m.n.m. – metry nad mořem
- ha – hektar
- sv. – svatý
- UNESCO – Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu.

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 30. dubna 2009

.....
Eva Horská

Adresa trvalého pobytu studenta:

Nádražní 203, Slavičín 763 21

Seznam obrázků

Obr. 1 Mapka Kyjovska – <http://encyklopedie.divoch.info/cs/kyjov>

Obr. 2 Renesanční zámek – vlastní zdroj

Obr. 3 Renesanční radnice – vlastní zdroj

Obr. 4 Mariánský sloup – vlastní zdroj

Obr. 5 Chudobinec Dominika Jurovského – vlastní zdroj

Obr. 6 Kostel Nanebevzetí Pany Marie – vlastní zdroj

Obr. 7 Kaple sv. Josefa – vlastní zdroj

Obr. 8 Kaple sv. Rocha – vlastní zdroj

Obr. 9 Boží muka – vlastní zdroj

Obr. 10 Zámek Milotice – <http://pensionguide.cz>

Obr. 11 Mapa moravských vinařských cyklostezek – <http://stezky.cz>

Obr. 12 Značky jednotlivých vinařských cyklostezek – <http://stezky.cz>

Obr. 13 Vinařský sklípek – vlastní zdroj

Obr. 14 Vinohrad – vlastní zdroj

Obr. 15 Ženský kyjovský kroj, přední část – vlastní zdroj

Obr. 16 Ženský kyjovský kroj, zadní část – vlastní zdroj

Obr. 17 Krojovaná chasa v krojích – vlastní zdroj

Obr. 18 Mužský kyjovský kroj – vlastní zdroj

Seznam příloh

Příloha 1: Báseň - Kyjov

Příloha 2: Kalkulace kroje

Příloha 1: Báseň - Kyjov

KYJOV

*Ej, ztepilí šuhaji v čižmách vy,
ej, děvčata v sukenici rudé,
vždy veselo bývalo v Kyjově,
vždy veselo v Kyjově bude.*

*Tak jako to táhne z vinných rév,
tak jako ty kypíš, má sloko,
tak hoří těch ohnivých Slováků krev,
tak ret pálí a srší oko.*

*Kdo chce nás bít, kdo chce nás urazit?
My nevíme o pánu žádném,
jak vesele dovedem žít a pít,
tak vesele na poli padnem.*

Petr Bezruč: Slezské písně [10].

Příloha 2: Kalkulace kroje

Ženský kyjovský kroj	
Jednotlivé části kroje	Cena
Boty	5 500 Kč
Spodničky - 4ks	3 400 Kč
Pávka (sukně)	5 500 Kč
Fěrtůšek (zástěrka)	16 000 Kč
Rukávce spodní	1 200 Kč
Rukávce vrchní	1 800 Kč
Kordulka (vestička)	2 100 Kč
Černé kadle	6 800 Kč
Čepec	1 850 Kč
Šátek	450 Kč
Mašle do pasu	250 Kč
Družení	2 600 Kč
Cena celkem	47 450 Kč

Tab. 1 Kalkulace ženského kroje

Mužský kyjovský kroj	
Jednotlivé části kroje	Cena
Boty	5 600 Kč
Sukenice (kalhoty)	2 500 Kč
Kordula (vesta)	3 100 Kč
Vyšívaná košile	3 100 Kč
Vázanka	950 Kč
Mašle	250 Kč
Řemen	850 Kč
Šátek za řemen	160 Kč
Kroužky - 10ks	300 Kč
Lajbl (krátké sako)	3 350 Kč
Klobouk	1 450 Kč
Kosáry - 2ks (bílé kohoutí péra)	360 Kč
Beranice	1 800 Kč
Cena celkem	23 770 Kč

Tab. 2 Kalkulace mužského kroje